Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.

№№ 181—182 (6. 970 —6. 971) 1989 йил 10 август, пайшанба

Баҳоси 4 тийин.

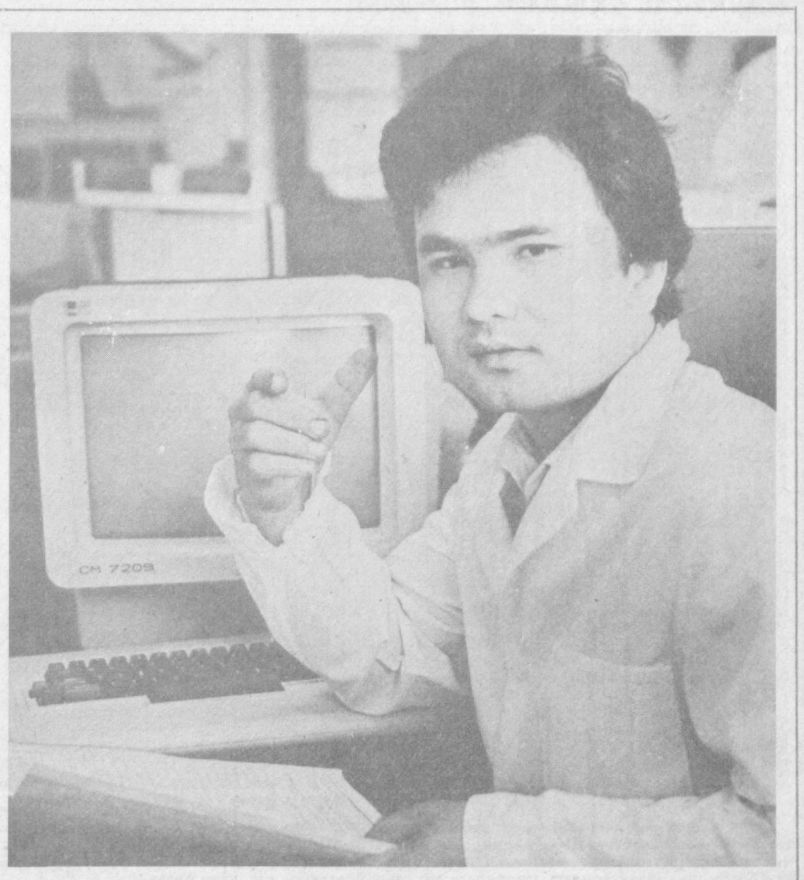

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигининг республика ахборот-ҳисоблаш марказининг автоматик бошқариш системасини ишлаб чиқиш бўлимида Шодурди Иброҳимовни яхши билишади. У инженер-электрончи. Шу кунларда ўз зиммасига юклатилган топшириқларни ҳалол ва виждонан адо этяпти, ечимларни ишлаб чиқишда жонкуярлик кўрсатяпти.

СУРАТДА: Ш. Иброҳимов.

Р. Шарипов сурати.

Бу ҳақда Тошкент шаҳар партия комитетининг II пленумида гапирилган эди

Тома-тома кўл бўлур

Беруний кўчасидаги янги қурилаётган бинолар билан эски маҳаллалар ўртасидаги чоғроққина майдонда 5—6 та қўй, от, 3—4 та сигир, бузоқлар ўтлаб юрибди. Шаҳар ўртасида худди қишлоқдагидек чорва молларининг боқилиши кўпчиликни қизиқтиради. Қўлида чўпонлардек таёқ ушлаб салқинда молларни кузатиб ўтирган кекса кишига яқинлашдик.

— Пенсияга чиқиб мол боқиб юрибман, — деди биз билан сўрашаркан қария. — Ҳар куни сут учун келиним магазинга чопади. Сигир олиб боқаолайлик, сутидан қўшнилар ҳам таъминланадику деб, чорвадор бўлиб ўтирибмиз. Невараларимни яхши кўраман. Сут-қатиқ ўзимиздан чиққани яхши-да.

— Ем-хашакдан қийналмаяпсизми?

— Шаҳар матлубот жамиятидан олиб турамиз. Қорамол боши ҳисобига қараб берилади. Хашакни қишлоқ районларидан сотиб оламиз. Сомон бозорига ҳам бурун беда, арпа, буғдой сомони келиб турарди.

Форобий кўчаси, Муҳокама проездидаги 5-тупикнинг Беруний кўчасига туташ уйларидан бирида яшовчи Қорабой ака Ғаниевнинг мўъжазгина ҳовлиси қишлоқ хонадонларига ўхшаб кетади. Ҳовлининг этак томонига бостирма солинган. Мевали дарахтлар тагида помидор, булғор қалампири, турли хил кўкатлар ўсиб, ҳосилга кирган. — Ҳовлидан ўзимизга егулик мева-чевалар чиқади. Сигиримиз сутини қўшниларимизга ҳам берамиз. Қисқаси, магазиндан сут сотиб олиш учун 5—6 киши навбати камайди.

Халқимизда тома-тома кўл бўлур, деган доно нақл бор. Шаҳар аҳолисини сут маҳсулотлари билан таъминлашдаги муаммоларни ҳал этишда, умуман Озиқ-овқат программасини бажаришда озгина бўлсада ҳисса қўшишни бурчи деб ҳисоблаётган ва бу йўлда ҳаракат қилаётган ҳамшаҳарларимиз кўпчиликни ташкил қилади. Афсуски, уларнинг қанча нафар эканлигини аниқ айтолмаймиз. Бу иш билан шуғулланадиган, яъни шаҳардаги нечта хонадонда қорамол, қўй, парранда боқилиши ва уларнинг сонини рўйхатга оладиган шаҳар статистика бошқармасида бўлганимизда бошқарма бошлиғининг ўринбосари Г. Цукур қуйидагиларни айтди:

— Илгари шаҳардаги хонадонларда боқилаётган йирик ва майда шохли қорамоллар ва паррандалар ҳар йили рўйхатга олинарди. Беш йилдан бери бундай ҳисоб-китоб қилинмаяпти...

Албатта «юқори»дан бўлган топшириқ туфайли керакли иш тўхтатиб қўйилган. Лекин қорамолларни рўйхатга олишни яна йўлга қўйиш зарур деб ўйлаймиз. Чунки шаҳар матлубот жамияти хонадонида қорамол боқадиганларга ем тарқатади. Агар матлуботчилар аниқ маълумотни билсалар, шунга қараб ем учун зарур миқдорда фонд ажратишган бўларди.

Ҳозирча шаҳримизда 4 та кооператив магазинларда (шаҳар матлубот жамияти ихтиёридаги) бир кварталда йирик шохли қорамол учун 100 килограммдан, майда шохли қорамол учун 50 килограммдан кепак сотилмоқда. Албатта бу кам. Чунки зооветеринария қоидаларига мувофиқ, сигирларга бир кунда 14 озуқа бирлиги, сўқимга боқиладиган новвосларга 17—18 озуқа бирлиги миқдорида емиш берилади. Имкониятни топиб уйда сигир боқиб, сутидан қўни-қўшниларни таъминлаётган хонадонларга кўпроқ моддий ёрдам бериш зарур. Шаҳар матлубот жамияти қўшни қишлоқ районларидаги хўжаликлардан қуруқ хашак, беда, силос сотиб олиб, мол боқадиган хонадонларга етказиб беришни ташкил этса, айни муддао бўларди. Ҳозирги кунларда колхоз ва совхозларда беда, маккажўхори ўрими қизғин боряпти. Эҳтиёжидан ортиқ ем-хашакни хўжаликлар албатта сотади.

Шаҳримизнинг қишлоқ районларига чегарадош бўлган маҳаллалардаги хонадонларда сигир, қўй ва парранда боқиш йўлга қўйилган. Бироқ ҳамма оилаларда эмас. Район ижроия комитетлари бу ишга жиддий эътибор бериши, ҳовлиси кенг, мол боқишга имконияти бор оилаларга молиявий ёрдам бериши ва бу борадаги партия ва ҳукуматимиз қарорларини кенг ташвиқ қилиши керак.

Матлубот жамиятига шелуха, кунжара, турли ёрмалар ҳам сотишни йўлга қўйиш ҳақида таклифлар тушяпти. Гвардиячи кўчасида яшовчи Д. Султонов қарамоғидаги молларни ветеринария кўригидан ўтказишда, керакли маслаҳатлар олишда овора бўлаётгани ҳақида ёзибди. Районлардаги ветеринария хизмати ишини яхшилаш, ходимлар эса тез-тез хонадонларда бўлиб туришлари, қорамоллардаги турли касалликларнинг олдини олиш чоралари ҳақида тушунтириш ишларк олиб боришлари керак.

Шундай шароит яратиш керакки, чорва моллари боқадиган хонадонлар сони кўпайсин. Оилалар гўшт, сутга бўлган талабларининг бир қисмини ўз имкониятлари доирасида қондирсинлар. Зеро, бу ҳозирги кун талаби эканлигини унутмайлик.

С. ШАМСИЕВ.

ФАОЛЛАР ЙИҒИЛИШИ

ҒАЗАЛКЕНТ, 8 август. Бу ерда Тошкент области партия-хўжалик фаолларининг йиғилиши бўлди. Йиғилиш қатнашчилари Бўстонлиқ—Паркент зонасидаги экология вазиятининг ҳолатини ҳамда бу зонани ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ривожлантириш масалаларини муҳокама қилдилар.

Йиғилишда Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мирқосимов нутқ сўзлади.

КПСС Устави: *у қандай бўлиши керак?*

Лоқайдларга ўрин йўқ

Мен 1962 йилдан КПСС аъзосиман, кўп йиллар бошланғич партия ташкилоти котиби, котибнинг ёрдамчиси ва бюро аъзоси қилиб сайланганман. Шу иш жараёнида партияга қабул, унинг сафларини мустаҳкамлаш борасида кўзга ташланган баъзи нуқсонлар ва камчиликлар ҳақида шахсий фикримни билдирмоқчиман.

Маълумки, мамлакатимизда шахсга сиғиниш ва турғунлик йиллари деб аталган узоқ муддат даврда Коммунистик партиянинг обрўсини кетказувчи кўпгина ҳодисалар содир бўлдиким, ҳозирги ошкоралик даврида бу камчиликларни оқилона мулоҳаза қилмоқдамиз ва тан олмоқдамиз. Лекин барибир жамиятимизда ҳали бу имконият кенг қулоч ёйгани йўқ. Кўп ҳолларда истеъдодсиз партия аъзолари раҳбар лавозимларига ўтириб олиб, ишнинг бошини оёқ — оёғини бош қилиб қўйганликлари ҳозирги кунда ҳеч кимга сир эмас.

Илгарилари партияга қабул қилиш учун резерв танлаш ва навбатга қўйиш тўғрисида кўрсатмалар бериларди. Бунда номзодларнинг миллий таркиби инобатга олиниши, унда партияга кирувчиларнинг ёши 40 дан ошмаган бўлиши, хотин-қизлардан мунча, эркаклардан мунча, зиёлилардан мунча, ишчидан мунча, колхозчидан мунча бўлиши керак, дейиларди. Фикримча, бундай қилиб партияга қабул қилиш унча тўғри келмайди. Партияга унинг иши учун ўзини бағишлашга тайёр турган ва фаолият кўрсатишга қодир бўлган шахсларни уларнинг миллати, ёши, касбига қараб ўтирмай қабул қилиш лозим, лекин ҳақиқий коммунист бўлувчи шахсларни танлай билиш — бу жуда муҳим ва масъул вазифалигини унутмаслик керак. Менимча, партия сафига илғор фикр эгалари, юқори идрок соҳиблари бўлган барча шахслар, агар истаклари бўлса, ҳеч тўсиқсиз қабул қилиниши мақсадга мувофиқдир.

Яна бир фикр. Уставнинг 16-моддасига биноан номзодлик муддатини ўташ вақтида ўзини кўрсатолмаган ёшларни зўрма-зўраки партияга қабул қилиш ҳоллари ҳам учрайди. Баъзан эса тавсия тополмаган номзодларга коммунистларни мажбур қилиб тавсия беришга уринишларга дуч келганмиз. Афсуски, бу ҳол шу кунларда ҳам рўй бермоқда. Бу билан партия ташкилоти ўз таркибига яна бир лоқайд коммунистни олган бўлади. Ундан ҳеч кимга, жумладан, партияга ҳам наф бўлмайди.

Янги таҳрирда қабул қилиниши лозим бўлган партия уставига юқорида келтирилган фикрлар инобатга олинса мақсадга мувофиқ бўлур эди, деб ўйлаймиз.

А. МАВЛОНОВ,
ТошПИ доценти.

Жиноятчиликка қарши кураш барчанинг иши

СССР Иттифоқида, иттифоқдош ва автоном республикаларда, ўлкалар, областларда ва республика, ўлка, область марказларида жиноятчиликка қарши кураш мувaққат комитетлари прокуратура, ички ишлар, давлат хавфсизлиги, суд ва юстиция органларининг раҳбарларидан, шунингдек тегишли территориядан сайланган ёки ўша ерда ишловчи СССР халқ депутатларидан иборат составда тузилсин.

(СССР Олий Советининг «Жиноятчиликка қарши курашни қатъиян кучайтириш тўғрисида»ги қароридан).

«Жиноятчиликка қарши курашни қатъиян кучайтириш тўғрисида»ги СССР Олий Советининг қарори эълон қилиниши муносабати билан редакциямизга адлия, прокуратура ва ички ишлар органлари, партия ва совет ходимларидан ушбу муҳим ҳужжат юзасидан фикр ва мулоҳазалар билдирилган мактублар кела бошлади. Бугун улардан бир нечтасини эътиборингизга ҳавола этмоқчимиз.

Кўпчилик ибрат олсин

Қарорда **«Ички ишлар органлари ва аввало милиция ходимларига жиноий унсурларнинг хатти-ҳаракатлари пайини қатъиян қирқиш реал имкониятларини вужудга келтирувчи чоралар кўрилсин»**, дейилган. Кўз кўриб, қулоқ эшитмаган шум хабарлар, бири-биридан хунук миш-мишлар, миллатлар ўртасига нифоқ солувчи ва шу билан халқлар ўртасидаги дўстликка путур етказишга уринаётган баъзи кимсалар — жиноий унсурлар пайдо бўлдики, уларга қарши қандай чора кўриш ҳуқуқ-тартибот кодексларида етарли баён этиб берилмаган. Менимча бундайларга қарши янада кескинроқ чора кўриш керак. Токи, бундан кўпчилик ибрат олсин. Бирники мингга ёйилмасин.

Қарор-тергов органлари ва судлар зиммасига қонунларда кўзда тутилган муддатларга қатъий амал қилган ҳолда қароқчиларча ҳужум, талончилик, ўғирликлар, зўрлаш, наркотик моддалар билан савдо қилиш, чайқовчилик каби жиноятларни қатъиятлик билан кўриб чиқиш мажбуриятини юклайди. Хатарли жиноятчиларга, уюшган жиноий гуруҳларнинг раҳбарлари ва фаол қатнашчиларига нисбатан сира ҳам кўнгилчанликка йўл қўйилмаслиги уқтирилади.

Бир сўз билан айтганда, жамиятимиз иллати бўлган жиноятчиликка қарши кураш умумхалқ ишига айланмоғи керак. Ана шундагина биз йил сайин кўпайиб бораётган жиноятчилик йўлга ғов солган бўламиз.

Р. АКБАРОВ,
судья.

Фавқулодда чоралар

Сир эмас, жиноятчилар даврга мослашиб, ўз усулларини такомиллаштириб боришяпти. Ҳатто уюшган жиноятчилар орасида замонавий электрон техникаси билан қуролланганлари ҳам бор. Буларнинг ҳаммаси ўз асоратини кўрсатмоқда.

Узоқ йиллардан бери жиноят-қидирув ишлари билан шуғулланиб келаман. Шунинг учун иш фаолиятимиздан баъзи мисоллар келтирмоқчиман. Кўпинча биз жиноят изидан қидирув олиб борамиз. Баъзан бир жиноий ишни фош этиш учун ойлаб, ҳатто йиллаб вақтимиз кетади. Ниҳоят унинг илдизини топамиз. Жиноятчиларни қўлга олиш фурсати ҳам келади. Шундай вақтларда баъзан ожизлигимиз билиниб қолади. Замонавий техника билан қуролланиш у ёқда турсин, хавфли жиноятчилар билан олишувда қўли ожизлик қилиб қоламиз. Бунинг боиси, жиноятчи бизга қарши истаган вақтда қурол ишлата олади. Афсуски бизга бундай ҳуқуқ камдан-кам берилади. Қандай бўлмасин жиноятчини тирик ушлаш вазифаси топширилади. Шу туфайли бевақт умри ҳазон бўлаётган сафдошларимизга ачинасан киши.

Шу жиҳатдан қарорда СССР Ички ишлар министрлиги ички қўшинлари ходимларининг жиноий унсурларга қарши курашнинг танг шароитида фавқулодда чоралардан фойдаланиш, жумладан, алоҳида хавф солувчи вазиятлар вужудга келган тақдирда қурол қўлланиш тартибини бир ой ичида кўриб чиқиш муддати СССР Ички ишлар министри билан СССР Давлат хавфсизлиги комитети раисига СССР Бош прокурори билан келишилган ҳолда ишлаб чиқиш вазифаси топширилгани ҳам айни муддо бўлди.

Т. СИДИҚОВ,
милиция майори.

Ёшлар тарбиясига дахлдормиз

Ҳеч бир бола жиноятчи бўлиб туғилмайди. Унинг характери ота-она ва мураббийлар тарбияси асосида шаклланади. Эскилар «қуш уясида кўрганини қилади», деб бежиз айтишмаган. Бола ҳамиша ҳар бир сўзни, хатти-ҳаракатни ота-онадан ўрганади.

Шу ўринда ҳурматли газетхон хўш, фарзанд тарбияси ҳақидаги гапни «Жиноятчиликка қарши курашни қатъиян кучайтириш тўғрисида»ги қарорга нима дахли бор деб ўйлаши мумкин. Менимча дахли бор. Чунки жиноятчилар ҳеч қачон четдан келмайди. Улар ҳам кимнингдир боласи, балки эркатойи, лекин яна қайтариб айтаман, нотўғри тарбиянинг қурбонлари.

Агар биз ота-оналар фарзанд тарбиясига муҳим эътибор берсак, уларнинг ҳар бир ишидан хабардор бўлсак, адашганларида тўғри йўл кўрсатиб турсак болаларимизни жиноий йўлга киришдан сақлаб қоламиз. Шу билан кўпгина жиноятларнинг олдини олган бўламиз.

Қ. ЗОКИРОВ,
маҳалла комитети раиси.

САВОБЛИ ИШ

Ўзбекистон пойтахтининг икки районида хайрия ошхоналари очилди. Республика раҳм-шафқат ва саломатлик фонди бу ошхоналарни ташкил этиш учун маблағ ажратди.

— Шаҳримизда жуда оз нафақа оладиган ёлғиз, кексайиб қолган кишилар анчагина, — дейди фонд раисининг ўринбосари М. Усмонхўжаев. — Ана шу кишилар учун хайрия ошхоналари ташкил этилди. Тошкентда бундай ошхоналар учта бўлади.

Министрликлар, идоралар, корхоналар, жамоат ташкилотлари, кооперативлар, айрим кишиларнинг кўнгилли равишда бераётган хайр-эҳсонлари туфайли фонддаги маблағлар кўпайиб бормоқда. Масалан, республика халқ таълими министрлиги фондимизга 20 минг сўм, Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги 5 минг сўм, «Совпластитал» Совет — Италия қўшма корхонаси 10 минг сўм пул ўтказди. Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Промена» кооперативи счётимизга анчагина пул ўтказишди.

Раҳм-шафқат ва сиҳат-саломатлик фонди фаоллари социал таъминот органлари билан биргаликда кам таъминланган пенсионерлар ҳамда инвалидларга ёрдам уюштиришмоқда, уларга қурби етадиган иш билан шуғулланиш учун имконият қидиришмоқда.

(ЎЗТАГ).

Ҳамкорлик мевалари

⊙ **БУНДАЙ ўқув-ихтисос комплексини яратишни давринг ўзи тақозо этди. Тошкентдаги 11-ўрта ҳунар-техника билим юртида эса ана шу комплексни амалга ошириш юзасидан тажриба ўтказишга киришилади.**

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги томонидан маъқулланган бу тадбирга кўра кузатув-тажриба ишлари биринчи сентябрдан амалга оширилади. Ўқув-ихтисос комплекси мактаб-ҳунар-техника билим юрти —ишлаб чиқаришни бирлаштирган узлуксиз таълим ҳамда қисман хўжалик ҳисоби ва ўз харажатларини ўзи қоплаш принципларига асосланади.

Тажрибани ўтказишда қатор муассасалар ҳамкорликда иш олиб бордилар. Шу мақсадда тажриба доирасида таълим бериладиган касблар ёки ихтисос группалари белгиланди. Тошкент политехника институти ва буюртмачи корхоналар ҳамкорлиги бўйича мувофиқлаштирувчи кенгаш тузилиб, унинг Низоми ишлаб чиқилди. Ушбу Низом асосида тажриба программасини тузиш ҳам кўзда тутилган.

С. ОДИЛОВА.

Қисқа сатрларда

● Поезд жўнаб кетишидан бир кун илгари билет сотиб олиш тошкентлик пассажирлар учун ҳамиша қийин муаммо бўлиб келган. Вокзалолди майдонидаги «Локомотив» меҳмонхонасининг биринчи қаватида янги касса зали очилиши билан бу муаммони ҳал этиш анча осон бўлиб қолди. Барча йўналишларга билетлар сотилмоқда. 20 та кассанинг ҳаммаси кассирлар билан таъминланса яхши бўлур эди...

⊙ Тошкент шаҳрининг эски шаҳар қисми маркази — Шаҳристон қандай бўлади? Пойтахт архитекторлари ўртасида ўтказилган экспресс конкурс ана шу саволга жавоб берди. Янги бош планга кўра эски шаҳарни ўтмиш йилларидаги жонкуяр «қайта қурувчилар»дан омон қолган иморатларни энг кўп даражада сақлаб қолиб реконструкция қилиш мўлжалланган. Экспресс-конкурс белгиланадиган ишларни ойдинлаштириш имконини берди. Реконструкциялаш учун маблағни шаҳар ижроия комитети ажратади.

Менделеев съездининг ташкилий комитетида

9 август куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти З. С. Салимов раислигида умумий ва амалий химия масалаларига бағишланадиган ўн тўртинчи Менделеев съезди Тошкент ташкилий комитетининг мажлиси бўлди.

Ўзбекистон пойтахтида сентябрь ойининг ўрталарида бўладиган ана шу халқаро илмий анжуманга қандай тайёргарлик кўрилаётгани муҳокама қилинди. Съезд ишида 1500 нафардан кўпроқ етакчи совет ва чет эл кимёгар олимлари иштирок этадилар.

(ЎЗТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Матбуотда кўп йил, самарали ишлаганлиги, республикада таржима ишини ривожлантиришдаги, ўзбек халқининг ғоявий-сиёсий савияда ва умумий маданиятини оширишдаги хизматлари учун Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Ўзбекистон ахборот агентлиги (ЎзТАГ)нинг бош таржима редакцияси таржимони ўртоқ Иқбол **Эгамбердиева**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими»** фахрий унвони берди;

* * *

Кўп йил самарали ишлаганлиги, матбуотни ривожлантиришдаги хизматлари, жамоат турмушида ва ёш муҳаррирларни тайёрлашда фаол иштирок этганлиги учун Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Матбуотда давлат сирини сақлаш бош бошқармасининг катта муҳаррири ўртоқ Фазлитдин **Муҳитдинов**га **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими»** фахрий унвони берди;

* * *

Партия ташкилотида унинг фаолиятини қайта қуришдаги, партия ташкилотининг жанговарлиги ва обрў-эътиборини оширишдаги самарали иши, одамлар билан ишлашда янги шакл ва методларни излаганлиги учун «Средазгипроводхлопок» институти партия бюросининг секретари ўртоқ Светлана Филипповна **Котельникова**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади;

* * *

Республикада архитектура, шаҳар қурилиши, монументал санъат ва бинокорлик ишлаб чиқариши ютуқларини кенг тарғиб қилиш ишидаги хизматлари учун «Архитектура и строительство Узбекистана» журнали редакциясининг бўлим мудири ўртоқ Ирина Евгеньевна **Вуколова**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади;

* * *

Касалхонада чиққан ёнғин чоғида одамларни қутқариб қолишда мардлик ва фидокорлик кўрсатганлиги учун Бирлашган марказий клиник касалхона бош инженери ўртоқ Петр Григорьевич **Омельяненко**ни СССР Олий Совети Президиуми номидан «Ёнғинда жасорат кўрсатганлик учун» медали билан мукофотлади.

Янгиликлар, воқеалар, хушхабарлар

Шаҳарликлар дастурхонига

● Орджоникидзе районидаги «Маданият» колхозининг миришкор деҳқонлари мамлакат Озиқ-овқат программаси ижросига муносиб ҳисса қўшиш ниятида астойдил меҳнат қилмоқдалар. Хўжалик аъзолари бу йил эл дастурхонига 8.580 тонна сабзавот, 1.300 тонна картошка етказиб беришга аҳд қилишган.

Ҳозир хўжалик пайкалларида турли хил ноз-неъматлар ғарқ пишган. Нодир Зокиров, Юсупбек Дўмбоев, Эргаш Абдураззоқов, Малик Элчибеков, Мирсоат Сайдаҳмедов, Рихсибой Йўлдошхўжаев бошлиқ бригада аъзолари табиат қийинчиликларини мардонаворлик билан енгиб, мўл-кўл сабзавот етиштиришга муваффақ бўлдилар.

Шу кунларда хўжалик аъзолари пойтахтимизнинг Ленин, Сергели районларидаги савдо тармоқларига, «Олой» бозоридаги 1-хўжалик ҳисобидаги ҳамда колхоз дўконларига, «Марказ-4» кварталида жойлашган фирма магазинига кунига 60-65 тоннадан турли хил сабзавот маҳсулотлари жўнатишаяпти.

Э. ТЎЛАГАНОВ.

Манзур бўлмоқда

⊙ **Хорижий мамлакатлардан келган саёҳатчилар республикамизнинг диққатга сазовор жойларини завқ-шавқ билан томоша қилиш билан бир қаторда ўзбек халқининг миллий маданияти, этнографияси, уй-рўзғор тутиш тартиби кабиларни ҳам билиб олишга ҳаракат қилмоқдалар.** Ўзбек миллий таомлари ва уларнинг тайёрланиш жараёнлари ҳам чет эллик меҳмонларда, айниқса катта қизиқиш уйғотмоқда. Буни назарда тутиб, экскурсиялар чоғида шарқ миллий таомлари тайёрланаётган ошхоналар ва чойхоналарга ҳам экскурсиялар уюштириш тадбирлари кўрилди.

«Тошкенттурист» ишлаб чиқариш бирлашмаси ижодий группаси томонидан тузилган янги экскурсия маршрути кўпчилик саёҳатчиларга ғоят манзур бўлмоқда. Бирлашма бу қизиқарли маршрутни «Шарқ дастурхонига марҳамат» деб номлади.

Шаҳримиздаги «Самарқанд» ва «Фарғона» чойхоналари чет эллик саёҳатчиларни ўзига чорламоқда. Шунингдек, пойтахтимиздаги шарқ архитектура безаклари билан сайқал топган кафелар ҳам янги экскурсия маршрутига киритилди. «Висол», «Шалола» ва «Феруза» кафеларида улар учун дастурхон ёзилиб, турли миллий таомлар билан сийланадилар. Бу сафарларда меҳмонларга малакали экскурсоводлар ҳамроҳлик қиладилар, албатта.

«Ниҳол» истиқболи

● **Иқтидорли толиби илмларни илмий-тадқиқот ишларига жалб этиш мақсадида Тошкентда яна бир ибратли тадбир амалга оширилди.** «Ниҳол» деб ном берилган бу илмий марказ фаолияти Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети, республика халқ таълими министрлиги ва Фанлар академияси томонидан мувофиқлаштириб борилади.

Янги илмий марказ йирик тадқиқотлар хусусида самарали ишлар олиб боришни ҳам режалаштириб қўйди. Унинг илмий фаолиятининг асосий йўналишини белгилаш мақсадида марказ доирасида маслаҳат кенгаши тузилди. Унга йирик мутахассис олимлар жалб этилиб, ёш тадқиқотчиларга ҳар томонлама амалий ёрдам кўрсатиб борилади.

Айни вақтда турли илмий-тадқиқот институтлари билан шартномалар асосида иш юритиш тадбирлари кўрилди. Бу буюртмаларни ўз вақтида сифатли адо этиш мақсадида ўз соҳасининг моҳирлари бўлган бир неча истеъдодли олимлар марказга жалб қилинди. Бугунги кунда марказнинг тузган шартномалари бўйича 40 минг сўмлик иш бажарилади. Шунингдек, турли ишланмалар тайёрлаш ҳам йўлга қўйилади.

Ҳисоб-китоб ишларини олиб бориш мақсадида тузилган ахборот банки ҳам ўз фаолиятини бошлаб юборди. Келгусида айрим олий ўқув юртлари ҳузурида илмий группаларни очиш кўзда тутилди.

А. АЛИЕВ.

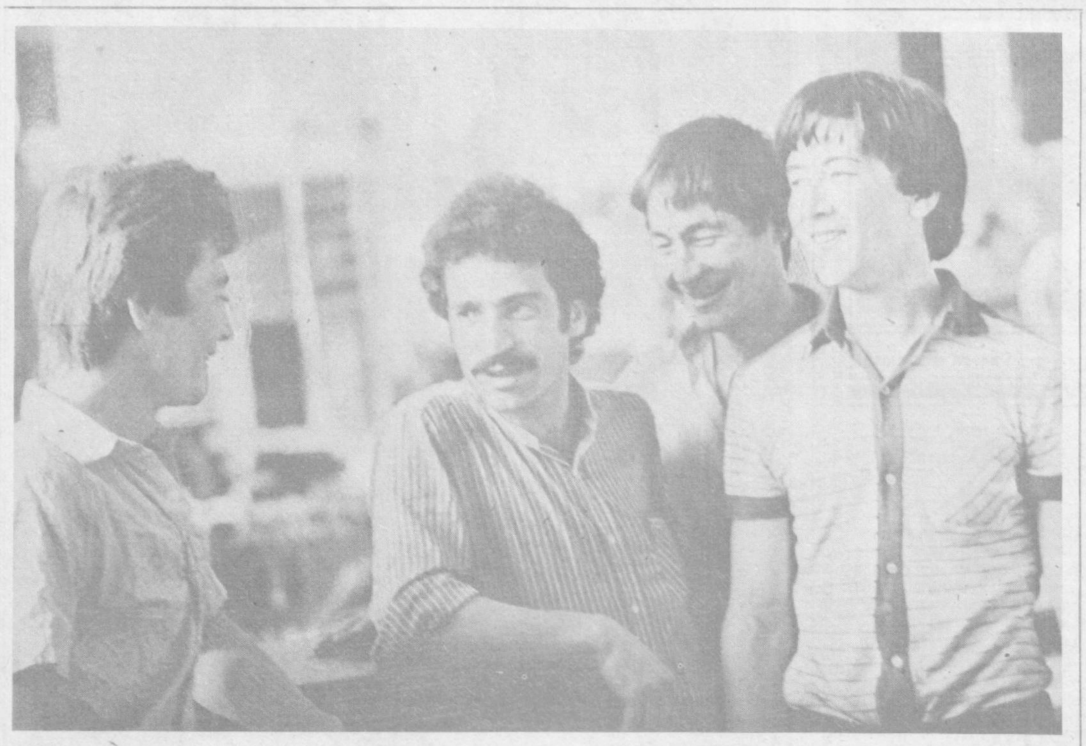

Турли миллат вакилларининг бир коллективда аҳил, ҳамжиҳат бўлиб ишлаши бугун ҳеч кимни ҳайрон қолдирмайди. Чунки халқларимиз ўзаро мустаҳкам дўстлик риштлари билан боғланган. «Электромаш» заводидаги энг яхши бригадирлардан бири Кулу Жалилов озарбайжон миллатига мансуб.

У корхонада 5 йилдан буён меҳнат қилиб, ҳамкасбларига намуна кўрсатяпти.

СУРАТДА: бригадир К. Жалилов (ўртада) коллектив аъзолари билан.

Т. Каримов сурати.

Ечимини кутаётган масалалар

Тошкент тўқимачилик комбинатининг кадрлар бўлими ишга келганлар билан гавжум.

— Мумкинми? Бир минутга вақтингизни олсак, — мурожаат қилдик кадрлар бўлимидан чиқиб келаётган йигитга. — Ишга кирмоқчисиз шекилли? Исми шарифингиз.

— Исом Қиличевман. Пардозлаш фабрикасига ишга юборишаяпти. Ким бўлиб, ўзим ҳам билмайман. Ишқилиб тинчроқ жой бўлса бўлгани, — деди суҳбатдошимиз бизни ҳайратга солиб.

— Кечирасиз, тинчроқ жой деганингизни қандай тушунса бўлади?

— Қизиқ экансиз, тинчроқ жой деганим ўша мен бораётган фабрикада тўла эркинликни назарда тутаяпман. Прогул, кечикиш деган нарсалар бўлиб туради. Ишга келмаганимда ёки кечикканимда биров нега ишга келмадинг, демаса. Касб соҳасида ҳам мақтана олмайман, албатта. Қисқаси, институтга кириб олсам бўлгани. Қолгани бир гап бўлар.

Йигитнинг бу гапларига тўғриси, аччиқландик. Лекин начора. Ўрта Осиёда тўнғич корхоналардан бири бўлган Тошкент тўқимачилик комбинати кейинги йилларда кадрлар қўнимсизлиги деган қийин муаммога дуч келди. Биргина 1988 йилда корхона кадрлар бўлими 2891 кишини ишга қабул қилди, аммо 3156 киши бўшаб кетди. Бугунги кунга келиб, биринчи йигирув фабрикасида 41 нафар йигирувчи, иккинчи фабрикада 32 йигирувчи, 17 нафар тўқувчи, ипйигирув фабрикасида эса 37 нафар йигирувчи, 14 нафар пишитувчи, 10 нафар эшувчи ва 35 нафар ғалтакка ип ўровчи етишмаяпти. Корхона кадрлар бўлимидаги масъул ўртоқлар бўлса, қандай қилиб бўлмасин бўшаб қолган ўринларга тезроқ одам топиш ҳаракатига тушадилар. Ишга қабул қилинаётган одам улар талабига жавоб берадими-йўқми, ишга бўлган лаёқати қандай, эътибор беришмайди. Шу сабабли кадрлар қўнимсизлиги бу ерда баравж. Ишга келувчиларнинг кўпчилиги ёшлар. Мана, улар кадрлар бўлими йўллаган фабрикага келиб, танишишяпти. Шу ернинг ўзида цехми, участками бари бир, ўша ёш ишчини меҳнат коллективининг иш шароити, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг халқ хўжалигига аҳамиятлилиги ва ишчиларнинг турмуш тарзи билан таништириш яхши самара беради. Корхонанинг пардозлаш фабрикасида назорат-саралаш цехи бор. Бу цех фабриканинг етакчи коллективларидан бири ҳисобланади. Цехда ёш ишчи пайдо бўлса бас, ўша куни байрам. Янги келганларга эсдалик совғалари, гуллар тақдим этилади.

— Биз ҳамиша ёш кадрларга ғамхўрлик кўрсатишга ҳаракат қиламиз. Чунки, келган кишида цехимиздаги меҳнат турмушимизга нисбатан илиқ меҳр пайдо бўлади, — дейди цех бошлиғи Татьяна Асқаровна Фатхуллина. — Одамнинг ички «дард»ини топсанг, меҳнат қилишинг ҳам осон бўлади. Бизда кадрлар қўнимсизлиги йўқ ҳисоб.

Баъзи цехларда бу нарсаларга эътибор қилинмайди. Цех бошлиқлари, мастерлар бундай тадбирларга совуққонлик билан қарайдилар. Янги ишга келувчиларни иш вақтининг ҳар бир дақиқасини қадрлаш, меҳнатни тўғри ташкил этишга ўргатиш ҳар бир мастер ва цех бошлиғининг муқаддас бурчидир. Кадрларни тайёрлаш масаласи ҳам комбинатда ачинарли аҳволда.

Ҳунар-техника билим юртини оитирувчилардан ўтган йили план бўйича 1040 киши корхона фабрикаларида ишлаши керак эди. Аммо, бу кўрсаткич 1156 кишига кўпайди. Бундан хурсанд бўлиш керак. Чунки, корхонамиз тарихида бунчалик кўп битирувчиларнинг илк бор ишга жойлашиши. Лекин, фабрикада билим юртидан келган ёш кадрларга яхши эътибор берилмади. Ёшлар аста-секин ўз иш жойларини тарк эта бошлашди. «Корхонани нега ташлаб кетаяпсиз?» деб берилган саволга улар «Корхонада шароит ёмон, биз ёш умримизни бекорга хазон қилгимиз келмайди», деган жавобни эшитдик.

Корхона партия ва комсомол ташкилотлари кадрлар билан ишлаш борасида етарли иш олиб бораяпти, деб бўлмайди. Ҳолбуки, Коммунистик партиямизнинг янги таҳрирдаги Программасида «Партия барча участкаларда ёш, истиқболли кадрлар билан елкама-елка меҳнат қилишлари, тажриба тўплаб, зарур даражада чиниқиб олишлари тўғрисида ғамхўрлик қилади», деб аниқ ва равшан кўрсатилган-ку.

Кадрлар қўнимсизлиги камдек, корхонада меҳнат интизомини бузувчилар кун сайин камайиш ўрнига кўпайиб бормоқда. Фактларга мурожаат қилайлик. Шу йилнинг 6 ойи мобайнида 1498 киши ўртача 15—20 минутдан ишга кечикиб келган. Мана

Қўнимсизлик сабаби нимада?

шу кетган вақт қанчадан-қанча зарар келтирди корхонага. Эътиборингизни яна рақамларга қаратамиз: 1 минутда комбинатда 52 килограмм калава ип, 463 метр хом сурп, 835 метр тайёр газлама, 1300 дона шартли ғалтак ип тайёрланади.

Баъзи бир фабрикаларда ишчилар у цехдан бу цехга алмашиб юриб, на давлатга ва на ўзига бирор наф келтиради. Бир жойдан иккинчи жойга ўтиб ишлаш корхонада ёмон иллатга айланиб қолган. Ишчиларнинг айримлари меҳнат дафтарчасида 5—6 маротаба турли жойларга ишга кўчирилгани ҳақида ёзилган қайдларни кўриб ачиниб кетасан киши.

Атиги 3—4 ойгина қўним топган ишчи кейин бошқа жойга қараб чопади. Бу эса кадрлар қўнимсизлигига олиб келмоқда. Пардозлаш фабрикасида директор қабулига навбат кутиб турганлар сон-саноқсиз. Кимдир уй-жой, яна кимдир бўшаб кетиш ҳақидаги аризани кўтариб юрибди. Ўрта яшар киши диққатимизни тортди.

— Сиз ҳам ишдан бўшамоқчимисиз? (Унинг илтимосига кўра исми шарифини келтирмадик).

— Бўшадим, — дейди у хўрсиниб. — Чунки шунга мажбур бўлдим. Фабрикада саккиз йилдан буён ишлаб келаман. Ишим ҳам ёмон эмас, маош ҳам яхши. Фақат уй-жой масаласи бу ерда чатоқ. Уйланганман, икки болам бор. Хотиним қизлар ётоқхонасида, ўзим ишчи-ёшлар ётоқхонасида тураман. Ошна-оғайнилар меҳмондорчиликка келиб қолишса, нима қилишимни, уларни қаерга жойлаштиришни билмай қоламан. Ахир эскилар «Ўз уйинг — ўлан тўшагинг» деб бекорга айтишмаган-ку.

Ҳа, уй-жой йўқлиги туфайли корхонадан малакали ишчилар ой сайин бўшаб кетишмоқда. Баъзи фабрикаларда ишчиларнинг меҳнат қилишлари учун нормал шароитлар яратилмаган. Иссиқлик, намлик режимига амал қилинмайди, ёритиш воситалари тўлиқ ишга туширилмаган, деразаларда ойналар йўқ, цехлар ичи ёзда иссиқ, қишда эса совуқ. Ахир, бу аллақачонлар бартараф этилиши лозим бўлган нуқсонлар-ку.

Кейинги вақтларда тўқимачилик корхонаси давлат план-топшириқларини бажара олмаяпти. Агар анализ қиладиган бўлсак, бунга биринчи навбатда иш тўғри ташкил этилмаганлиги, меҳнат интизомининг бузилиши, исрофгарчилик ва ташмачиликни кўрсатиш жоиз бўларди. Корхонанинг планни бажара олмаганлигига ип, 1-тўқув, 3-йигирув фабрикалари асосий сабабчи бўлди. Бунинг оқибатида корхона 791,2 минг метр хом сурп, 96,9 тонна калава, 7 миллион 173 минг дона ғалтак ипни буюртмачиларга етказиб бермади. Зарар эса 4 миллион 810 минг сўмни ташкил этди.

Цехларнинг айримларида прогул қилган ишчига чора кўрилмайди. Цех бошлиқлари прогулни хаспўшлаш мақсадида меҳнат интизомини бузган ишчига ҳатто ҳиммат кўрсатади. Бирор тадбир кўриш йўқ, билъакс ўша ишчининг сабабсиз ишга чиқмаганини қандай йўл билан бўлмасин бекитишга ҳаракат қилади ва баъзида бунга эришмоқда ҳам. Фараз қилинг, янги ишга келган ишчи олдида мастер тажрибали ишчи учун шундай имтиёз кўрсатса, бу нима оқибатларга олиб келмайди? Бу кўрсатилаётган имтиёзлар туфайли корхона зарар кўради, прогул қилган ишчи эса жазодан қутулиб қолади.

Мастер ёрдамчиси Сирожиддин ака Пўлатов суҳбатда ўзининг 22 йиллик иш фаолиятида бирор маротаба прогул қилиш у ёқда турсин, ҳатто ишга кечикиб борганлигини эслай олмаслигини айтди. У киши ўзининг меҳнати билан корхонага янгилик олиб келди. Биринчилардан бўлиб, 96 та тўқув дастгоҳига хизмат қилишга киришди. Мана, орадан бирбирини қувиб йиллар ўтиб кетди, ўтган вақт Сирожиддин акани чиниқтирди, toблади. У зафар устига зафар қучди. Кўксини орден, медаллар безади. Бир беш йилликда икки беш йиллик ташаббуси билан чиқди. Буни ҳам уддалади. Биргина Сирожиддин ака эмас, корхонада етакчи машъаллар кўплаб топилади. Е. Губина, Д. Қулматова, К. Ёқуббоева, Ш. Тошматова, К. Ражабовлар шулар жумласидандир. Сафида шундай илғорлар бўлган корхона бугунги кунда қолоқлар сафидан ўрин олганига ишонгинг келмайди. Ветеран ишчиларнинг айтишича, бир вақтлар комбинат Бутуниттифоқ социалистик мусобақаларида доимо ғолибликни олиб келаркан. Энди бўлса, бунинг тамомила акси, қолоқлик ботқоғидан чиқолмаяпти. Ҳозирги пайтда корхона коллективининг 65 процентини ёшлар ташкил этади. Уларнинг кўпчилиги олий ўқув юрти талабалари. Бугунги шароитни олиб қарайдиган бўлсак, улар вақтинчалик ишчилар. Институтни битиргач, уларни умуман топа олмайсиз. Корхонага бўлса, муқим ишчи керак. Баъзи ёшларимиздан «Вақт ўтса бўлгани, институтга боришим керак» деган гапларни эшитиб қоламиз. Яқинда эса яна бир суҳбатнинг гувоҳи бўлдик:

— Мен бу ерга ишлагани келганим йўқ, ўқигани келдим. Қолаверса, корхонанинг пулига ҳам зор эмасман. Уйдан етарлича олиб турибман.

— Нега бўлмаса ишчининг жойини банд қилиб турибсиз? — деган саволимизга ўша шахс индамади. Бундай тақасалтанглар нафақат корхонада, балки республикамизнинг турли ишлаб чиқариш корхоналарида оз бўлса-да учрайди. Шулар туфайли на ишда силжиш бўлади, на маҳсулот сифати аъло бўлади. Улар келажакда ҳам бирор ишни ёлчитишмайди. Комбинатнинг қолоқлар сафига тушиб қолганига шулар ҳам айбдор. Ҳали ҳам кеч эмас, ишни тўғри ташкил этиб, меҳнат интизомини мустаҳкамлаб, кадрлар билан ишлашни такомиллаштириш ва фойдаланилмаган резервлардан фойдаланиш, уларнинг бекор туриб қолишига йўл қўймаслик керак. Шундагина давлат план-топшириқлари бекаму кўст адо этилади, корхона ўзининг илгариги шон-шавкатига қайтади.

Б. ОРИПОВ,
жамоатчи мухбиримиз.

Илғор тарбия ўчоғи

⊙ Бундан йигирма йил муқаддам бу тарбия даргоҳи иш бошлаган эди. Чиндан ҳам шаҳримиздаги мазкур 368-болалар боғчаси шу қисқа давр ичида ҳар томонлама мустаҳкамланиб, илғор тарбия ўчоғига айланди.

Боғча махсус нутқ ўстириш маскани сифатида фаолият кўрсатиб келмоқда. Таълим-тарбиянинг логопед усули бўйича олиб борилаётган педагогик ва методик кузатишлар яхши натижалар бермоқда.

Тажрибали методист-логопед Л. И. Франкенберг боғча очилганидан бери болалар группаларида қизиқарли тажриба-кузатишларни олиб бориб, бой методик тавсияларни ишлаб чиқди. Айниқса, даволаш физкультураси, соғломлаштириш массажи бўйича ташкил этилган махсус машғулотлар нуқсони бўлган болаларнинг нутқини ўстиришда муҳим омиллардан бири бўлди.

Боғча коллективининг бу каби самарали изланишлари республикадаги мутахассисларни кўпдан бери қизиқтириб келмоқда. Тошкент давлат педагогика институти дефектология факультети студентлари практикаларини кўпинча шу ерда олиб боришмоқда.

А. АЛИЕВ.

Жамоат ташкилотлари фаолиятидан

Совет хотин-қизлари жамиятимиз иқтисодий ва ижтимоий турмушида бошланган янгиланишда фаол иштирок этиш, КПСС XXVII съезди ва Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси мўлжаллаган вазифаларни ҳал этишга куч-ғайратлари, билим ва тажрибаларини сарфламоқдалар. Ҳамма жойларда ташкил этилган хотин-қизлар кенгашлари бунга ёрдам бериши, ташаббускорлик ва ижодкорликни авж олдириши, тўпланган тажрибаларни умумлаштириши ва оммалаштириши керак. Бу йил тарихда биринчи марта хотин-қизлар Кенгаши билан совет хотин-қизлар комитети СССР халқ депутатлигига ўз номзодларини кўрсатдилар. СССР халқ депутатларининг 26 нафари ўзбекистонлик хотин-қизлардир. Бу албатта, хотин-қизлар кенгашларининг обрў ва мавқеини, таъсир кучини ошишига ёрдам беради.

Яқинда шаҳар партия комитетининг мажлислар залида СССР халқ депутати, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси иқтисод институти директори ўринбосари, иқтисод фанлари доктори, профессор Раъно Убайдуллаева билан давра суҳбати бўлиб ўтди. Давра суҳбатида район ижроия комитетлари вакиллари, район хотин-қизлар кенгашлари раислари, фаол жамоатчи хотин-қизлар иштирок этдилар. Раъно Убайдуллаева СССР халқ депутатлари биринчи съездидаги иштироки, таассуротлари, сайловчиларнинг наказлари қандай бажарилаётганлиги ҳақида сўзлаб берди.

Аёлларнинг меҳнати ва турмуш даражасига оид масалаларга тўхталиб ўтди:

— Ошкоралик йилларида хотин-қизларимизнинг ҳозирги аҳволини рўй-рост эътироф этишимиз ва йўл қўйилган хатоларни тузатмоғимиз лозим. Эркак ва аёллар тенг ҳуқуқлилиги қонунлаштирилган. Бу инқилобнинг буюк ютуғидир. Лекин айни тенг ҳуқуқлик оқибатида ҳаётимизнинг асоси бўлган аёллар ва болалар саломатлиги, тарбияси ёмон аҳволга тушиб қолди. Бу муаммолар нималардан иборат ва буларни қандай ҳал қилиш мумкин?

Муаммолар кўп, лекин...

Аёл киши қандай ишда ишламасин, қандай масъулият бўйнида бўлмасин у аввалambор — онадир. Бунинг учун аёл меҳнатини енгиллаштириш, яъни иш соатларини қисқартириш керак.

Аёлларимизга бериладиган ҳомиладорлик отпускалари: кўз ёригунча икки ойлик ҳомиладорлик отпуска муддатини узайтириш, 1 ёшга етгунча ҳақ тўланадиган отпуска муддатини 1,5 ёшгача, яна олти ой ҳақ тўланмайдиган отпускаларни белгилаш масаласини тез орада ҳал этиш;

Кам таъминланган оилаларда болалар учун белгиланган пулли нафақаларни 8 ёшгача эмас, 12 ёшгача чўзиш;

Ишловчи оналарнинг меҳнат отпускалари муддатини болалар сонига қараб чўзиш, яъни бир фарзанди бор оналарга 9 кун қўшиб беришни амалга ошириш;

Иссиқ иқлим шароитида ишловчиларнинг юк кўтариш нормасини камайтириш;

Қарилик нафақалари тайинланаётганда кўп болали ва болаларини тарбия қилиб олган оналарни ҳисобга олиш каби бир қанча муаммоларни ҳал этиш керак.

Бугунги кунда хотин-қизларимизнинг жамият ривожидаги ҳиссасини янада ошириш учун илгари йўл қўйилган хатоларни йўқотиш йўлида аниқ тадбирларни тезкорлик билан амалга ошириш керак.

Шундан сўнг учрашув қатнашчиларига бирин-кетин сўз берилди. Муаммолар ҳам роса йиғилган экан, баҳс қизиб кетди.

Ш. АҲМАДАЛИЕВА — Октябрь район хотин-қизлар кенгаши раисининг ўринбосари:

— Мактабгача тарбияда ҳали жиддий камчиликлар мавжуд. Масалан, ўйин ва ухлаш хоналари битта. Уларни алоҳида қилиш керак. Умуман боғчаларда жисмоний тарбия ва спорт комплекслари йўқ. Болалар турли юқумли касалликлар — сариқ, зотилжам ва бошқалар билан оғриганларидан сўнг улар учун махсус ихтисослашган боғчалар йўқ. Яна ўз боғчасига қайтиб келишга мажбур бўлади. Натижада касаллик яна такрорланиб кўп оналаримиз ишдан қолишади. Овқатланиш сифатига эътибор кам. Маблағ ниҳоятда оз ажратилади. Турли-туман мева шарбатлари ҳақида гапирмаса ҳам бўлади.

С. АЛЕКСЕЕНКО — Тошкент ўйинчоқлар фабрикаси хотин-қизлар кенгашининг раиси:

— Ҳафтасига 5 ишчи куни ишлайдиган корхоналарда меҳнат отпускалари берилаётганда шанба куни ҳам иш куни ҳисобига киритилади. Ҳозир отпускалар тўғрисида қонун ишлаб чиқилаётган экан, албатта бу каби чалкашликлар ҳам ҳисобга олинса яхши бўларди.

М. СОБИРОВА — Ҳамза район хотин-қизлар кенгаши раиси:

— Шаҳар бўйича бизнинг районимизда болалар ўлими кўп. Сабаби, 1968 йилда ташкил топганига қарамай район территориясида туғруқхона биноси йўқ.

Давра суҳбатида кўпроқ оналар ва болалар соғлиғининг ёмонлашувига, болалар ўлимининг кўпайишига таъсир кўрсатаётган турли сабаблар, социал-иқтисодий аҳвол, хотин-қизлар, айниқса, бўлажак оналар — қизлар меҳнати, мактаб ва боғчаларда овқатларнинг сифатсизлиги каби масалаларга тўхталди.

Ҳа, бугунги кунда депутат ҳақиқий халқ вакили бўлиши учун энг аввало сергаклик, мустақиллик ва журъат керак. У оиланинг, аёлнинг, болаларнинг аҳволини ҳис қилса, тушунса, социал масалада тилни ривожлантиришда, табиатни, она еримизни муҳофаза қилишда, медицина хизматини яхшилашда ва бошқа йиллар мобайнида йиғилиб ётган ўткир муаммоларни ҳал қилишда ишга юракдан ҳис қилган ҳолда ёндошсагина депутат деган номни оқлайди.

Д. ЗОКИРОВА.

«Тошкент оқшоми»га жавоб берадилар

«Вақт ўтяпти, хизмат кетяпти»

«Тошкент оқшоми» газетасининг шу йил 24 май сонида босилган «Вақт ўтяпти, хизмат кетяпти» рейд материалида Собир Раҳимов районı Совети ижроия комитети бошқармалари ва бўлимлари иш фаолиятидаги камчиликлар кескин танқид қилинган эди. Ана шу мақола юзасидан Собир Раҳимов район Совети ижроия комитети раиси Н. Раҳимбердиев ва ижроия комитет секретари О. Литвиновскаяларнинг имзоси билан қуйидаги жавоб хати олинди:

«Мақолада келтирилган фактлар ҳақиқатан ҳам тўғри. Районда мактаб ёшигача бўлган болаларни боғча ва яслиларга жойлаш масаласи ҳамон тиғизлигича қолмоқда. Бу масаланинг тугал ҳал этилишини таъминлай олмаётирмиз. Айни пайтда райондаги болалар боғчалари ва яслиларига жой кутиб турганларнинг сони 6,5 мингдан ошиб кетди.

Шу билан биргаликда соғлиқни сақлаш, халқ таълими ва турар жой бошқармалари ишида бюрократлик иллатлари кўзга ташланади. Кўп ҳолларда сансалорликка йўл қўйилмоқда. Гражданларнинг шикоят ва аризалари шунчаки юзаки қараб чиқилмоқда. Айрим бошқармаларда, бўлимларда гражданларни қабул қилиш графиги ҳам қўпол равишда бузилмоқда.

Собир Раҳимов район Совети ижроия комитети «Тошкент оқшоми» газетасида эълон қилинган «Вақт ўтяпти, хизмат кетяпти» мақоласидаги танқидни ўринли ва ўз вақтида қилинган ҳаққоний танқид деб тан олади. Шу муносабат билан қуйидагиларни маълум этади:

Район халқ таълими бўлими мудири М. Одилова, турар жой инспекцияси бошлиғи Ш. Аҳроровларга гражданларни қабул қилишда зарур шарт-шароитларни яратиш ва кўрсатилган камчиликларни бартараф этиб, бу борада амалга оширган ишлари бўйича аниқ маълумот беришлари белгиланди. 10-ремонт-қурилиш бошқармаси бошлиғи И. Сидиропулосдан ижроком биносида ремонт ишларини тугаллаши талаб этилди. 4-поликлиника бош врачи С. Аъзамов ва врач А. Юнусхўжаевага район соғлиқни сақлаш бўлими томонидан ишдаги камчиликлари учун ҳайфсан берилганлиги маълумот учун қабул қилинди. Район ижроия комитети раиси ўринбосари Н. Абдужабборовга халқ таълими бўлими билан ҳамкорликда меҳнаткашлар талабини қондирган ҳолда боғча ва яслиларга навбатда турганларнинг сонини кескин камайтириш топширилди. Ижроком секретари О. Литвиновскаяга 10 августгача бўлган муддатда ташкилий-инструкторлик ва умумий бўлимлар билан биргаликда гражданлардан тушаётган ёзма ариза ва мурожаатларни кўриб чиқиш ва ҳал этиш борасидаги ишларни яхшилаш бўйича семинар-кенгаш ўтказиш топширилди».

Гаровга олинганларни озод қилиш учун

● ТЕҲРОН, Эрон президенти Али Акбар Ҳошимий-Рафсанжоний Ливанда гаровга олинган хорижий кишиларни озод қилиш ҳамда Ливан муаммосини бартараф этиш ҳақидаги масалани куч ишлатиш ёрдамида эмас, балки мулоқот йўлларини излаш билан бартараф этиш керак, деди. У жума куни Теҳрон университетида жума намози вақтида ваъз айтиб, бундай деди: «Мен Оқ уйга мурожаат қиламан: оқилона йўл тутинг, биз муаммони регион халқлари тинчлик ҳамда дўстликда яшай оладиган тарзда ҳал этишга ёрдам берамиз». «Ҳарбий куч ишлатишга қаратилган ҳар қандай йўл-йўриқларни» бир чеккага улоқтириш зарур.

Эрон президенти Исроил коммандослари шиалар шайхи А. Обайдни асир олганликларини қоралади, бу нарса халқаро нормалар ва қонунларнинг қўпол равишда бузилишидир, деб таърифлади. Агар АҚШ, деб таъкидлади у, қандайдир қадам қўйиш ниятида бўлса, унда энг аввало Исроилдан шайх Обайдни озод қилишни талаб этиши керак.

● ВАШИНГТОН, Президент Жорж Буш АҚШ маъмурияти Эрон раҳбариятининг Ливанда гаровга олинганлар теварагидаги тангликни бартараф этишга кўмаклашиш хусусидаги таклифини «атрофлича ўрганади» деб айтди.

Маъмурият бошлиғи Республикачи сенаторлар билан жума куни Оқ уйда учрашув бошланиши олдидан журналистларнинг саволларига жавоб бериб, бундай деди: «Мен ана шу воқеаларнинг ҳаммасида региондаги мамлакатларнинг қайси бири қандай роль ўйнашини тўла билмайман, лекин бизнинг гаровга олинган кишиларимизни қайтариш учун умид бағишловчи баёнот пайдо бўлганда, уни ҳар томонлама ўрганиб чиқишни хоҳлайман».

Буш Америка матбуотида гаровга олинган яна бир америкалик — Жозеф Сисиппиони қатл этиш хавфи туғилган бўлса, регионда ҳарбий ҳаракат бошлашга тайёргарлик кўраётганлиги ҳақида пайдо бўлган кўпдан-кўп хабарларни тасдиқлашдан бош тортди.

Айни вақтда, Си-Би-Эс телекомпаниясининг хабарига қараганда, АҚШ ҳарбий-денгиз кучлари «Ҳарбий зарба» уришга тайёргарликни давом эттирмоқдалар. Телекомпания регионида турган «Корал си» авианосеци ёнига «қанотли ракеталар билан қуролланган сув ости кемаси қўшилганлигини» таъкидлади. Шанба куни мазкур районга «Айова» линкони келади. Бу кема ҳам қанотли ракеталар билан қуролланган. Бир неча кундан сўнг Эрон соҳилларига «Америка» авианосеци келиши кутилмоқда. У «Ҳарк оролидаги нефть сақланадиган ерларга зарба урушга тайёр» туради.

Оммавий ахборот воситалари хабарларида тангликни сиёсий йўл билан ҳал этишга уриниш барбод бўлган тақдирда Америка Қўшма Штатлари Ливан ҳамда Эронда зарба уриши мумкин бўлган бошқа эҳтимол тутилган нишонлар ҳам айтилади. Эй-Би-Си телекомпанияси шу мақсадда «томогавк» қанотли ракеталаридан фойдаланиш мумкинлигини истисно қилмайди. «Бу—жанговар ҳаракатларда ана шундай ракеталардан биринчи марта фойдаланиш бўлур эди», — деб таъкидлади телекомпания.

● БАЙРУТ, Байрут жанубига яқин ерларда Ливан армияси христиан қисми коммандослари гуруҳи билан «Хезболлах» шиалар ташкилоти отрядлари ўртасида тўқнашув рўй берди. Маҳаллий матбуот тўқнашув чет эллик гаровга олинган кишилар сақлаб турилган районда рўй берганлиги фактига эътиборни қаратмоқда. Шу тўқнашув оқибатида 12 киши ҳалок бўлган.

«Хезболлах» ташкилотининг маънавий раҳбари шайх Муҳаммад Ҳусайн Фадлалла гаровга олинган кишиларни ушлаб турган шахсларни «Ливанда чет элликларга шикаст етказмасликка» чақирди.

БМТ Бош Секретарининг махсус сиёсий масалалар бўйича ўринбосари М. Гулкинг ғарбий Байрутнинг жанубий чеккасида «Хезболлах» раҳбарлари билан алоқа боғлади. Алоқа чоғида гаровга олинган кишилар муаммоси муҳокама этилди. У музокаралар тугаганидан сўнг америкалик подполковник Уильям Хиггинс қатл этилганлигини тасдиқловчи ҳеч қандай далил олмаганлигини айтди.

Ҳозирги вақтда Жазоир Ливанда гаровга олинган барча хорижий кишиларни озод этиш йўлида воситачилик вазифасини бажармоқда. АХДРнинг Байрутдаги элчиси Холид Ал-Ҳаснавий шу ҳақда гапирди.

Яқин, Ўрта Шарқ ва Жануби-Шарқий Осиё мамлакатларида

● ҚОҲИРА. Форс кўрфазидаги араб давлатлари ҳамкорлиги кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар аҳолисининг умумий сони 1990 йилга бориб, 20 миллион 159 минг кишига етади. МЕНА ахборот агентлиги Бахрайн марказий статистика бошқармаси ўтказган тадқиқотга асосланиб, шу ҳақда хабар қилди. Ана шу фаразларга кўра, региондаги энг катта давлат — Саудия Арабистонида аҳолининг сони 14 миллион 131 минг кишига етади. Кенгашга аъзо бўлган бошқа мамлакатларда: Бахрайнда 515 минг, Бирлашган Араб амирликларида — 1 миллион 588 минг, Уммонда — 1миллион 468 минг, Қувайтда — 2 миллион 90 минг, Катарда — 367 минг кишига етади.

● ТРИПОЛИ. Ливия жамахириясининг барча шаҳарлари ва аҳоли пунктларида 1977 йилда Ливияда ўрнатилган бевосита халқ ҳокимияти системасининг асосий бўғинлари — бошланғич халқ йиғилишларининг мажлислари бошланди.

Мамлакат аҳолиси (бошланғич халқ йиғилишлари мажлисларида ҳамма одамлар иштирок этмоқдалар) кундалик турмушнинг энг муҳим масалаларини муҳокама қилмоқда. Ҳозир ўтаётган сессияларда қабул қилинган қарорлар, бошланғич халқ йиғилишларининг бундан кейинги икки сессияси қарорлари ҳам умумий халқ конгресси муҳокамасига қўйилади. Конгресс тасдиқлаганидан сўнг улар қонун кучига эга бўлади.

(ТАСС).

Ер юзидаги энг катта стул

Германия Федератив Республикаси. Мана бу баландлиги 10 метрга тенг улкан стул фирмага асос солинганлигининг 50 йиллиги шарафига Халленбергдаги мебель фабрикасига кираверишда ўрнатилган. Бундай ўриндиқда ўтирадиган Гулливер топиладими-йўқми айтиш қийин, аммо фирмага буюртмачиларнинг эътибори жалб этилишига шак-шубҳа йўқ.

ДПА-ТАСС сурати.

Мулоҳаза учун мавзу

Хонадонда тўй бўлди

ТЎЙГАЧА

Қўшнимиз ҳовлиқиб кириб келди.

— Суюнчи беринглар, ўғлимизни унаштирдик.

— Вой, айланай муборак бўлсин! Кимга? Яхши одамларми ишқилиб?

— Жуда яхши! Бирам хушхулқ одамлар эканки. Келин бўлмиш ҳам жуда гўзал, бодоб. Тикувчи экан.

— Вой қўша қарисин ишқилиб.

Қўшни ҳар куни чиқадиган бўлиб қолди.

— Бугун ЗАГСга боришяпти. Ўнта машина етармикин, Улар йигирмата қиз бўлиб чиқармиш.

— Тўй юборишга уч қоп ун, икки қоп гуруч, битта ғунон қўй олдик.

— Айланай қўшни, юрт таомилини қилиб икки қоп ун, бир қоп гуруч, чоғроқ қўй берақолсангиз бўлмайдими?

— Энди орзу-ҳавас, опоғойижон, тўнғич ўғлим, эл-юрт билсин.

Бир сафар чиққанида ичкиликдан гап очди.

— Беш яшчик етармикин?

— Қўйинг-э, иложи бўлса ичимлик аралаштирманг. Эшитган қулоққа яхши эмас. Кейин бу фалон сўм бўлса, — деди кекса оқам.

— Энди биринчи тўйим, ўғлим хам, адаси ҳам маҳалладаги тўйларда еб-ичган.

— Ҳой, ўзингиз биласиз, менга қолса...

Кейинги сафар қўшним бутун маҳалла аёлларини уйига йиғди: сарполарни кўрсатибди. Икки кун келиннинг либослари гап бўлди.

Тўй жўнатилди. Бир машина молга тўла. Худди зилзиладан жабр кўрганларга ёрдам жўнатилаётгандек. Кечқурун машина бўшаб қайтди.

Қўшним ҳисоб-китоб қилади: тўй юбориш билан ЗАГСга уч минг пул сарф бўлибди.

ЙЎЛДОШ ОТА ҲИКОЯСИ

Уйланганимни ҳали-ҳали эслайман. Тўй берганимизда ҳам баҳоли қудрат эди. Юртнинг катталари келиб белгилашди: бир қоп ун, сабзи-пиёз, шунча сидра кийим-кечак, ошиқ битта гугурт чўпи ҳам қилманглар. Юртда қурби етадиганлар ҳам бор, қурби катта тўйга келмайдиганлар ҳам бор. Ўшаларга оғир ботмасин.

Оқсоқолнинг гапи гап бўлди. Камтарона тўй қилдик. Домла бир коса сувни ўртага қўйиб никоҳ ўқиди: умрингиз сувдек равон, равшан бўлсин.

Никоҳ куни келинни чимилдиқда кўрдим. Қарасам бинойидек қиз...

ТЎЙ КУНИ

Карнай-сурнай, ноғораю чирманданинг товушидан ҳаво зириллайди. Одамлар ғурра-ғурра қўшнимнинг уйига киради. Столдаги ноз-неъматлардан кўз қамашади: одамнинг жонидан бошқа ҳамма нарса бор. Қўшним бир битим тўкилсин деб аҳд қилибди чоғи.

Тўй раиси висол оқшомини очиқ деб эълон қилгунича анчамунча одам луччак шафтолидек ранг тортиб қолди.

Келинни асъасаю дабдаба билан кутиб олдик. Куйга куй, қўшиққа қўшиқ уланди. Хонандалар «Қиз бола»дан тортиб «Васлинг мубталосиман»гача айтиб турибди...

Тўй соат 2 дан ошганда тарқади. Тўйхонада ер билан битта бўлиб, нон, сомса, яна турли-туман азиз нозу неъматлар қолди. Лекин тўй эгасининг оғзи қулоғида: келган одамларнинг ҳаммаси маст бўлиб кетибди.

САЛИМ ОТА ҲИКОЯСИ

Уйланганимдан айтайми? Айтарлик ҳеч нима бўлмаган эди. Келин келди. Куёв томон бир тараф, келин томон бир тараф. Ҳовли ўртасида гулхан ловуллайди. Энди-энди ўйласам, ўша пайтда чироқ йўқлиги учун гулхан ёқилар экан.

Бутун ёш-яланг, қари-қартанг гулхан атрофида. Чилдирма тарақлайди. Ҳамма ўйнаган, кулган. Биров «ўтираман, овқатинг қани,ароғинг қани» демайди.

Тортишмачоқ бўлди. Келинни даст кўтариб чимилдиққа равона бўлдим. Қандай яхши пайтлар эдия!!.

Эсимда қолган яна бир гап: бир пиёла мусаллас ичганимни эшитиб, отам бир хум ичимликни тўкиб ташлаганди. Мени бир тарсак уриб: Тентак, шундай қутлуғ айёмда ҳам май ичасанми? — дегандилар.

Ҳозир қандай тўй бўляпти ўзи? Куёвдан тортиб қайнотагача ширакайф?..

ОЛИМА БУВИ ҲИКОЯСИ

Куёвникига кетадиган пайт яқинлашарди. Энди пиёда кетамиз деб турувдик, ташқарида от кишнади. Янгаларим чиқиб, хурсанд бўлиб келишди:

— Арава юборибди куёв!

Арава юришига мослаб, ёрёр айтиб йўлга тушдик. Мени янги уйга узатиб борганларнинг ярми пиёда кетишди. Йўл тупроқ. Қадам боссанг билқиллайди...

Ҳозирги келинларга ҳайронман. «Волга» юбормасанг бўлмайди дейишади. Ахир бахт «Волга»дами. Бахт ўз қўлингдаку...

ТЎЙДАН КЕЙИН

Қўшним яна чиқди.

— Опоғойи, беш юз сўм бериб туринг.

— Нима бўлди. Тинчликми эгачи?

— Шу бировдан қарз олгандик, қистаб келди.

Бирон ойлардан кейин ҳасрати жуда ошиб кетди.

— Орзу-ҳавас деб сарфлаб юбораверибмиз... Эр-хотин емайичмай пул йиғиб, қарз узаяпмиз. Яхшиям, келинимнинг тилжағи йўқ, тушунган қиз экан...

— Қарзинглар қанча ўзи?

— Ўн минг сўмга яқин...

Тўй ўтди...

Тўй зўр бўлди.

Тўй эгасининг кўзи эшикда: ким қарзини сўраб келаркин?!

Куёв ва келин ўз хаёли билан банд: қачон узилиб бўларкинмиз?!

Тўйку ўтди, кейин-чи?

КАРИМБОЙ ОТА СЎЗИДАН

Ҳозирги тўйлардаги сарф-харажатларга авваллари беш-олти марта тўй қилса бўларди. Орзу ҳавасни ҳам чеки бор, ўртоқлар. Исрофгарчиликнинг ҳам сўрови бордир, ахир!

Маҳалламида ана шунақа тўй бўлди.

Аслида тўй қанақа бўлиши керак?

Темур УБАЙДУЛЛАЕВ.

Обуна давом этмоқда

Азизларим!

Мана, жажжи газетамизнинг яна бир сони қўлингизга тегди. Эндигина атак-чечак қадам ташлаётган нашримиз таҳрир ҳайъатининг куни кеча бўлиб ўтган мажлиси «Маҳалладош» мавзуини кенгайтириш, маҳаллалар билан кундалик алоқани янада мустаҳкамлаш масалаларига бағишланди. Даврамиздаги самимий суҳбатда шаҳар маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш кенгаши раиси, профессор Қ. Фозилхўжаев, кенгаш аъзолари Ш. Темуров, А. Ҳасанов, А. Набихўжаев ва бошқалар асосий эътиборни маҳалла аҳли ўртасида «Маҳалладош»ни кенг тарқатишга қаратдилар.

Бунинг учун жойларда

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»ГА ОБУНА УТКАЗИШНИ УЮШҚОҚЛИК БИЛАН ТАШКИЛ ЭТИШ ЗАРУРЛИГИ УҚТИРИЛДИ.

Биз бу муҳим масалада

МАҲАЛЛА КОМИТЕТЛАРИНИНГ РАИСЛАРИ, КОМИТЕТ АЪЗОЛАРИ, РАЙОН МУВОФИҚЛАШТИРИШ КЕНГАШЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ ЁРДАМИГА МУҲТОЖМИЗ.

Газетамизнинг ўзи хонадонингизга ҳар куни кириб боришини хоҳласангиз, обунани кечиктирманг, азиз маҳалладошлар! «Тошкент оқшоми» индекси — 64690, бир йиллик обуна баҳоси 7 сўм 92 тийин.

Сизнинг ДОНОБУВАНГИЗ.

Кулги—хушчақчақлар мулки

СУЮНЧИ

Мана, кичкинагина хона. Деворларда медицинага оид плакат ва шиорлар. Ёш ота қаршидаги эшикка тикилиб, тўнғич фарзандини кўтарган ҳолда Холиданинг чиқиб келишини сабрсизлик билан кутмоқда. Ниҳоят остонада бири чақалоқни кўтарган беш аёл пайдо бўлди.

— Суюнчини чўзинг, оповси. Мана, отасиз энди. Тағин устига устак ўғил!

Зокир:

— Бўпти, бўпти, опахонлар. Мана, бир сўм. Узр, студентчилик.

— Ҳой, оповси, ўғил кўрдингиз-а. Ҳар биримизга ўн сўмдан кам бўлмаслиги керак!

— Йўғе, 50 сўм демоқчимисиз!

— Ҳа! Нима, ўғил шу суюнчига арзимайдими!

— Хурсандман, ҳаммасига тайёрман, опажон. Лекин... Лекин стипендиям атиги 32 сўм. Ҳали униям ололганимча йўқ...

— Бўпти. Талаба экансиз, гапни чўзманг, беш сўмдан берақолинг.

— Бераман, бераман, — ҳовлиқиб ўғилчасига қўл чўзди Зокир, — икки кундан кейин пул беришади...

— Э,— семиз акушерка орқага тисланди,— текинга мушук офтобга чиқмайди. Баъзилар бели синмаган юзталикни чўнтагимизга тиқиб қўйишади. Сиз эса.. Садқайи ота кетинг-е! Боринг, стипендия олганингизда ўғилчангизни олиб кетасиз.

Эр-хотин қарсиллаб ёпилган эшикка анграйганларича тикилиб қолишди. Уларнинг кўзларида ёш жилоланди. Зокир:

— Эҳ, суюнчи, суюнчи! Суюнчи — куюнчик эканда-а!— деди ва отилиб ташқарига чиқиб кетди.

С. ЙЎЛЧИЕВ,
«Наштар» киножурнали ходими.

ЎҒРИГИНА БОЛАМ...

Бўривойнинг ҳеч омади юришмади, юришмади-да. Тавба, деб гапира-ю, туппа-тузук дипломли инженер бошқармадан урилди, облагродан сурилди. Боши қотган йигит боре, деб бир пайтлари товуқ катагидай дўконда ишлаб, қоп-қоп пул тўплаган, данғиллама уйлар қуриб, темир «тулпор»ларни ўйноқлатиб юрган саксон яшар Обид чўлоқнинг ҳузурига йўл олди.

— Ота касбини қилиш керак, — деди Обид чўлоқ чўрт кесиб.

— Нима-а! — Бўривой ўтмишда боболари йўлтўсар, отаси эса қаровсиз қолган сигир, от, қўйларни ўғирлаб, шоҳона ҳаёт кечиришганини хаёлидан ўтказди, — ўғирлик қил, демоқчимисиз!

— Менинг ота-боболарим савдогар ўтган, — деди чол жиддий оҳангда,— мен ҳам шу йўлдан бордим. Мана, ўзинг кўриб турибсан... Тўғри, бировларнинг чўнтагига қўл ур, демоқчи эмасман. Бирор колхоз-полхозга раис қилиб юборишларини сўра, йўқ дейишмайди.

Қаранг-а, Обид чўлоқ ҳақ бўлиб чиқди. Аммо раиснинг чўнтаги қанча қаппайса, колхоз шу қадар тез чўка бошлади. Ўғрининг ҳадиги чўпдан, деганларидек, нуқул у ревизиядан чўчиб юрди. Шу орада Обид чўлоқ ҳам оламдан ўтиб кетди. Бирдан колхозни ревизия босди. Бошидан ҳуши учган Бўри беихтиёр Обид чўлоқнинг уйига томон юрди. Остонада уни мяги бурнига тегай деб қолган кампир кутиб олди.

Раис унга ёрилди.

— Оббо, ўғригина болам-ей, — унсиз кулди кекса. — Ахир, шу замонда ўғирлик қилиб бўларканми! Ташланг бу касбни, болаларингиз сизга эргашадиган ишни танланг. Обид бобонгизнинг ўзлари ўғри эдилар. Яхшиямки, фарзанд кўрмадик...

Бўривой қасам ичди. Аммо жазодан қутулиб қолсагина ота касбидан воз кечишни кўнглига тугиб қўйди. Қутулиб қола олармикан!

ТЎҚСОНМОМОНИНГ КООПЕРАТИВИ

Бекатдаги соя-салқинда писта, қурут, хўрозқанд сотиб ўтирган кампирга яқинлашиб салом бердим.

— Воалайкум ассалом. Мени Тўқсонмомо деб атайверинг. Хўш, хизмат болам!

— Тўртта хўрозқанд олмоқчи эдим. Неча пулдан!

— Бир сўмдан.

— Ие, яқиндагина донаси 15 тийиндан эдику, буви!

— Капратип, болам, капратип...

— Нима бўпти!

— Ҳой тушунасизми ўзи,— кексанинг чинакамига жаҳли чиқди,— Ана, «Чиғатой»га бор. Ҳар хонадонда биттадан капратип. Тағин номларининг бежиримлигинией: «Лаззат», «Ором», «Ҳордиқ»... Ҳи, ҳи, ҳи, «Ҳордиқ» эмиш. Кеча неварам бир оғайниси билан ўша «Ҳордиқ»қа кирган экан арақхўрларнинг қий-чуви, радио карнайининг ўкиришидан уч кун ер кавлаган кишидай чарчаб-толиб уйга базўр етиб келди. Гандираклаб ўзини аранг ўрнига ташлади. Ичибдими, деб оғзини ҳидлаб кўрдим, йўқ, неварагинам бу қусурдан ҳоли...

— Ахир, улар уйларида мол боқиб сўйишади...

— Бе,— сўзимни бўлди Тўқсонмомо,— каталакдай уйда мол боқиб бўлармиди! Магазиндаги давлат гўштини таниш-билиш орқали арзон-гаровга сотиб олиб, тўрттагина бурдани сихга ўтказишадию, жиз-биз қилиб донасини 60 тийиндан пуллаб юбораверишади.

— Сизчи, сиз!

— Менми!! Нима, улардан қаерим кам! Кеча бозорга тушиб аттордан мана буларни сотиб олдим. Энди донасининг устига тўрт баравар ортиқ нарх қўйиб сотаяпман. Олишяпти азаматлар. Ҳи-ҳи-ҳи...

— Кооператив, кооператив, дейсиз. Номи йўқку!

— Вой, — бирдан сенсирашга кўчди кампир,— савод деган нарса борми ўзи сенда! Ана, кўр!

Кампир қўли билан орқасидаги дарахтга ишора қилди. Тол поясига қоқиб қўйилган кафтдаккина тахтакачга кўзим тушди. Ўқидим:

— «Чайқовчи». Ие, номи мунча хунук!

— Нимаси хунук! — онахон тиззасига қўлларини тираб аста ўрнидан қўзғалди, — Ануларга ўхшаб, чиройли ном остига яширинииб олайми!

— Қайдам... Ишқилиб ану «қизил шапкача» невараларингиз кооперативингизнинг номини ўзгартиринг, деб оёқ тираб туриб олишмаса, бас.

Шундай дея кооперативчи бувининг кўнгли учун биттагина хўрозқанд сотиб олиб, кула-кула уйга жўнадим.

Абдулла НУРБЕК,
журналист.

Маҳалладош

ГАЗЕТА ТАШКЕНТСКОГО ГОРОДСКОГО СОВЕТА ПО КООРДИНАЦИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ МАХАЛЛЯ.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳри, Ленинград кўчаси, 32-уй. Телефон: 32-54-15.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Ҳошимжон АЛИМОВ, Рашидхўжа АҲМЕДОВ, Шуҳрат ЁҚУБОВ, Хурсанд МЕЛИҚУЛОВ, Абдуфаттоҳ НАБИХЎЖАЕВ, Абдулла НУРИМОВ, Олимжон ОРТИҚОВ, Шукур ТЕМУРОВ, Қодир ФОЗИЛХЎЖАЕВ.

ТОШКЕНТ ШАҲАР МАҲАЛЛАЛАР ИШИНИ МУВОФИҚЛАШТИРИШ КЕНГАШИНИНГ ГАЗЕТАСИ.
Ҳар ойда икки марта чиқади.
«Тошкент оқшоми» нашри.

Маҳалладош

Август, 1989 йил.
№ 4.

Қардошлик—қариндошлик

Биродарлик оиласига садоқат

Республика партия ва ҳукуматининг ўзбек халқига, республиканинг барча меҳнаткашларига Мурожаатномаси эълон қилингандан сўнг мухбирларимиз А. Нуримов ва Ф. Ҳусанова йигирмага яқин миллат вакиллари билан суҳбатлашдилар. Уларнинг ҳаммаси «Ўзбек — қардошлигимизни кўзу қош устига қўйиб қадрлайдиган, биродарлик оиласига садоқатли энг олийҳиммат халқ» деган фикрни таъкидламоқдалар.

Келинг, муҳтарам газетхон, яхшиси суҳбатдошларимизнинг дил сўзлари билан ўзингиз таниша қолинг.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида турли миллат вакиллари қўлни-қўлга бериб меҳнат қилишмоқда. Жамоатчи суратчимиз Ҳ. Мирзакаримов грек қизи Нина Попадони (чапдан ўнгга), рус Наталья Чернова, бошқирд Венера Шарофутдинова, корейс Леанна Хе, тожик Лайло Зайнуддинова ва ўзбек қизи Қундуз Йўлдошеваларнинг ўзаро суҳбатлари давом этаётганда ушбу лаҳзани муҳрлаган. Уларнинг ҳаммаси юксак унум билан меҳнат қилиб, бошқаларга ўрнак бўлишмоқда.

Аждодлардан авлодларга

Олеся ЧУПРИКОВА,
хизматчи.

— Дадамнинг ҳикоя қилишларича, бизнинг бобокалонларимиз бундан салкам икки аср муқаддам бу саховатли диёрга келиб қолишган экан. Бобом бир гапни жуда кўп такрорлар эдилар: «Болаларим, ўзбекдай бағри кенг халқ камдан-кам. У дўст учун жонини ҳам беришга тайёр. Аждодларимиз бу ўлкага келишганда маҳаллий халқ бизга ҳамиша ҳамдард бўлган».

Шуниси аёнки, бошқалар қатори рус ҳам азал-азалдан ўзбекнинг тутинган биродари. Бу қардошликни биз ҳамиша эъзозлаб келганмиз, аждодларимизнинг биз авлодларга қолдирган муқаддас васиятига доим содиқ бўлиб қолаяпмиз.

Ўзбек халқида «Тил — дилга тилмоч» деган ибора бор. Дарҳақиқат, тил софдил кўнгилларни боғловчи муҳим омилдир. Бизнинг оиламизда ўзбек тилини деярлик ҳамма билади. Мен эса бу тилда ҳеч нуқсонсиз гаплашаман. Шунинг учун дугоналарим мени эркалаб «ўзбек қизи» дейишади. Демоқчиманки, тил билган киши дилга осонгина йўл топа олади. Дўстлик деб номланган эзгу туйғуларимиз эса янада жўшқин тус олаверади.

Боқчасарой фавворасидай

Энвер ХЕЛИЛОВ,
созловчи чилангар.

— Ўша мудҳиш кунларни яхши эслайман. Бизга хиёнаткор, деган энг даҳшатли тамғани босиб, ота-боболаримиз юрти Қримдан бутун бир халқни бадарға қилишди. Битта-иккита сотқинларни кўришди-ю, СССР деб аталмиш шу муқаддас Иттифоқнинг аҳиллиги ва дахлсизлиги учун жон фидо қилган минглаб қрим-татар қаҳрамонларини инобатга олишмади. Ўз халқининг юзига оёқ босадиган номардлар ҳамма миллатларда бор. Аммо шу баҳона остидаги қувғинлик бизнинг чекимизга тушди. Ўша оғир йилларда ҳам биз қардошлигимизнинг барқарорлигига бўлган ишончимизни йўқотган эмасмиз.

Дўстликнинг нималарга қодир эканлигини, айниқса, биз, қрим-татарлар ўзбек халқи тимсолида рўй-рост кўрдик. Қирғинбарот уруш давом этарди. Ҳаммамизни чала-чулпа кўчларимиз билан товар вагонларига тиқишди. Узоқ йўл юрдик, озуқамиз тугай деб қолди. Тошкентга келиб тушганимизда нон тугул, ҳатто ичимлик сувимиз ҳам тамом бўлган эди. Тун ярмидан оғганига қарамай вокзални дўппилик оломон тутиб кетганди.

Одмигина кийинган бир кампир ҳамроҳимнинг «Нон» деб йиғлаётган боласини кўриб қўлтиғидан иккита зоғора чиқарди.

— Тўрттагина ёпувдим, — деди она хижолат чекиб, — олинг, иссиғида еяқолинглар...

Мана, қирқ беш йил шу саховатли ўлка тупроғидамизки, ўзбек халқининг самимий меҳрибонлигини, меҳмоннавислиги-ю, инсон қадр-қимматини нақадар эъзозлашини ҳар қадамда сезиб, ҳис қилиб келаяпмиз. Қайта қуриш ва ошкоралик туфайли дилдаги дардларимизни энди юзага чиқараяпмиз. Аммо бу қардошлигимизга захмат етиши мумкин, деган гап эмас. Аксинча, демократия жараёни тўла амалга ошгач, у дўстлигимизни, Иттифоқимизни янада мустаҳкамлайди. Қардошлигимиз бизнинг қадимий Боқчасарой фаввoрамиздай ҳамиша софлигича қолаверади. Мен бунга аминман.

Умумий кошонамиз

Юрий ЛИ,
бинокор.

— Мен 4-қурилиш бошқармасига раҳбарман. Кабинетда ўтиришга тоқатим йўқ, кўп пайтларимни қурилиш объектларини айланиш билан ўтказаман. Бир маҳал пойдевор қўйилган бино яна бир бор айланиб келгунимча қаддини ростлаб қолади, иккинчи ёки учинчи марта бу ерга ташриф буюрганимда уй ўз эгаларини қабул қилиб олишга тайёрлаб қўйилади. Баъзан янги бинога кўчиб келаётган оилаларнинг шодлигига беихтиёр шерик бўлиб қоламан. Ўшанда шу фикр хаёлимдан ўтади: «Мана, янги уй олганидан ҳамма хурсанд. Аммо бу бинони ўзбек, қозоқ, рус, арман, корейс, тожик, белорус, туркман ва бошқа миллат ва элат фарзандлари тиклаганини билишармикан?».

Аслини олганда Ватан деб аталмиш шу муҳташам бинонизни ҳам неча ўнлаб миллатлардан ташкил топган дўстлигимиз ўз кафтида кўтариб турибди. Бизнинг умумий кошонамиз — СССР, айниқса, ҳозир мустаҳкам ва бежирим бўлмоғи лозим, негаки, қайта қуриш, демократия ва ошкора фикрлаш оиламиз аъзоларининг социал тенглиги ва иқтисодий мустақиллигини барқарор қилиш йўлида кенг уфқларни очиб бермоқда.

Дўстлик гулшанининг ажойиб боғбони, бағри осмон, меҳри дарё ўзбек оғамиздан ҳамиша миннатдормиз. Аммо жамиятимизнинг демократик негизга кўчаётганлиги ва ошкора фикрлашга ўтганлигимиздан ўзларининг ёмон ниятларини амалга ошириш йўлида фойдаланаётган қайта қуриш душманлари ана шу мўътабар қасримизни титратишга, қардошлик гулшанини пайҳон қилишга интилмоқдалар. Улар чучварани хом санабдилар.

Созимиз, созандамиз бир...

Аркин ИСКАНДАРОВ,
турар жой бошқармаси ходими.

— Сўлим Тошкент кўчаларида сайр қилишни хуш кўраман. Гулгун чеҳралар. Баъзилари шодлигидан нурафшон, баъзилари паришонхотир. Уларга боқиб, қай бири ўзбегу, қайсиниси уйғур эканлигини англаш қийин. Ростини айтсам, талаффузимиздаги жимжимадорликни ҳисобга олмасак, сўзимиз ҳам, қош-кўз, юзимиз ҳам, борингки, созандаю созимиз ҳам бир.

Эсимни танибманки, ўзбеклар орасидаман. Табиатан хушчақчақ, бошқа бирор миллатга хос бўлмаган аскияли ва аскиябоз бу халқ ҳатто дардини ҳам кулиб туриб гапиради. У ҳеч қачон дўстларга эшигини қия қилган эмас, қўш табақалар ҳамиша ланг очиқ турган. Меҳр ва мулозаматнинг нақадар софлигини мен шу диёрда кўрдим. Меҳмонлари ҳамиша тўрда, мезбонлари доимо қуллуғу таъзимда. Ахир бир юз йигирма миллатни бағрида эъзозлаб, дўст-қариндош тутиниб келаётган бу халқ саховатига ҳамду сано айтмай бўладими?

Қайта қуриш энг кичик халқларнинг ҳам миллий маданияти, тили ва социал эркинлигини юксалтириш учун катта имкониятлар яратиб бераяпти. Буни биз, айниқса, яққол ҳис қила бошладик. Шу пайтгача Ўзбекистонда бирор билим маскани бўлмаган уйғурлар энди ўз фарзандларини миллий мактабларида ўқитишга эришмоқдалар.

Пировард гапим шу: қудратимиз — аҳилликда, муқаддас Иттифоқимизни кўзимиз қорачиғидай авайлаб-асрашга ҳамиша шаймиз!

Эльбрусни қимирлатиб бўлмайди!

Таймураз АЛБЕГОВ,
прораб.

— Биз, осетинларда бир гап бор: кучинг кўп бўлса, Эльбрусни тепиб кўр, чўққини қимирлатолсанг қойилман, оёғинг синса, ўзингдан кўр. Айрим ҳамюртларимиз бу нақл замиридаги чуқур мантиқдан хулоса чиқариб олишса, ёмон бўлмасди. Бир маслак атрофида бирлашган ўн беш республика — ўн бешта осмонўпар чўққидан бунёдга келган бизнинг социалистик Иттифоқимиз боқийлигига ҳаммамизнинг ишончимиз комил. Аммо баъзилар шу метин тоққа калла уриш ниятида юришибди. Огоҳлантирмоқчиман: ҳой, эҳтиёт бўлинг, бошингиз ёрилади.

Биз, икки юздан ортиқ миллат ва элатлар етмиш йил давомида аҳиллигимизга гард юқтирмай шу улкан оилада яшаб келаяпмиз. Баъзи халқлар камситилди — чидадик, қувғин қилинди — дош бердик, айрим «даҳо»ларнинг амри билан миллатимиз, миллий маданиятимиз узлатга кетабошлаган эди, аммо ўшанда ҳам ўзаро қардошлигимизга зиён-захмат етказмадик. Чунки Ленин башоратига, партиямизга ишонардик. Шу ишонч туртинганимизда ушлаб, йиқилмоқчи бўлганимизда суяб қолди.

Ҳозир мамлакатимизнинг иқтисодий аҳволи халқ талаблари даражасида эмас. Бунинг муваққат бир ҳол эканлигини совет кишилари яхши билишади. Биз яқин келажакда бунга барҳам берамиз, чунки тупроғимиз саховати беназир, табиий бойликларимиз мўл-кўл.

Ана шу орзуга эришмоқ учун маълум вақт керак, шахсий ташаббус кўрсатиб ишламоқ, моддий бойликлар яратмоқ, энг муҳими, аҳиллигимизни виждонимиздай пок асрамоғимиз керак.

Беш бармоқ

Серсенбой УТЕНОВ,
студент.

— Ажабланманг, мен вакили бўлган қозоқ халқининг миллий таоми ҳақида гапирмоқчи эмасман. Даврамиздаги осетин йигити ҳали ўн беш республикани ўз Ватанидаги тоғлар узра қад кўтарган ўн бешта салобатли чўққига қиёслади. Мен эса Туркистон диёридаги бешта халқ — ўзбек, қозоқ, тожик, туркман ва қирғизни бир билак узра ёнма-ён ўсиб чиққан бешта бармоқ, бешта оғаини деб тавсиф қилмоқчиман. Ҳозир шу бешоғайнилар сафи янада кенгайди. Ўзбек халқида «Элга-эл қўшилса давлат» деган ажойиб нақл бор. Мана, шу дастурхонимизга бир назар ташланг: украин буғдойидан бўрсилдоқ нонлар, Қуванинг анори, Чимкентнинг қаймоғи, Марининг асали, Ўшнинг девзира палови, Ленинободнинг кишмиши, Амунинг балиғи, хуллас, ҳозирча камчил бўлсада, Иттифоқимизнинг турли гўшаларидан келган неъматлар.

Бир билак узра қад кўтарган беш бармоқ оға-инилар, тарих кафилки, бир замин фарзандларидир. Ўтмишда қиз олиб, куёв қилиб юрган, азалдан қуда-қайим бўлган менинг қозоғим, тожигу ўзбегим, қирғизу туркманим дўстликнинг қадр-қимматини яхши билишади, бу эзгу туйғу уларнинг қон-қонига сингиб кетган. Шунинг учун мен ўзим фарзанди бўлган халқларимиз ҳиссиёт мулкининг бебаҳо гавҳари бўлмиш дўстликни, қардошликни ҳамиша мусаффо тутишга одатланган боболаримиз анъаналарига содиқ бўлиб қолишларига аминман.

Бу киши — биздан

Саша амаки

Бу одамни Нодира маҳалласида ҳамма ҳурмат билан тилга олади.

Саша амакининг нақадар олижаноб инсон эканлигини изоҳловчи бир воқеани тилга олиб ўтмоқчиман. Туш пайти эди. Ўшанда болалар поликлиникасининг бош врачи бўлиб ишлаётган Махсума опа Умарованинг ойилари қазо этганлиги ҳақида хабар келиб қолди. Турмуш ўртоғим билан тезда кўчага чиқдик. Маҳалла комитети раисига рўбарў келиб қолдик.

— Дарҳол қариндош-уруғларга хабар бериш керак, — деди раис ва ўзи марҳуманинг хонадонига шошиб жўнади. Дадалари транспорт излаб бир неча ўзбек оилаларига кириб чиқди. Униси машинам бузуқ, буниси бензин йўқ, деган баҳоналар билан рад жавобини беришибди. Ҳатто бир ўзбек йигити (унинг исмини тилга олишга ҳазар қиламан) кира ҳақини талаб қилибди. Бошимиз қотиб турувдик, қўшнимиз Александр амаки Пикулов чиқиб қолдилар.

— Нима гап, тинчликми, Нозирахон! — деб сўради. Мен воқеани тушунтирдим. Саша амакимнинг астойдил жаҳли чиқди.

— Демак мени одам ўрнида кўрмас эконсизларда? Ён қўшни бўлсак, ҳар куни юзюзга тушади...

— Кечиринг, амаки, — турмуш ўртоғим ўзини оқлашга тушди, — Сизда ҳам машина борлиги хаёлимиздан кўтарилибди.

Шу куни Саша амаки марҳумани жойига қўйиб келгунча хизматда бўлди. Шуниси характерлики, маъракаларда Андижон дўпписи ҳеч қачон унинг бошидан тушмайди.

Александр Пикулов маҳалла комитетининг аъзоси, ободонлаштириш комиссиясининг раиси. Маҳалладаги бирорта тадбир усиз ўтмайди. Ўзбек тилини астойдил ўрганаяпти.

— Ўзбек тупроғида яшаб шу дўст халқ тилини билмаслик уят, — дейди Александр амаки, — аввало, тил билганни эл танийди, кўпчиликнинг ҳурмат-эътиборини қозонади. Қолаверса, ўзингга ҳам осон бўлади...

Ҳа, Саша амаки Пикулов маҳалламизнинг фахри, отахонларимизнинг улфати, дўстидир.

Н. ҲАСАНОВА,
Ҳамза районидаги 470-болалар боғчасининг тарбиячиси.

Тилингизга шакар

Одобнинг зийнати

Яхши одат — одамга саодат, бахт ато этувчи омил ҳисобланади. Қариялар: «Болани гўдаклигидан яхши хулқ-одобга одатлантиринглар», деб бежиз айтмайдилар. «Қуш уясида кўрганини қилади» ҳам дейдилар. Бола оиладан бошлаб яхши феъл-атворни ўрганса, қобилу-одил, одати ёқимли ва ширин муомалали киши бўлиб етишади, одамлар у билан мулоқотда бўлишни, икки оғиз ширин лутф-сўзини эшитишни, фикри-дардларини айтиб кўнгил ёзишни истайдилар.

Муомаласи ҳилм, яъни мулойим, юмшоқ табиатли кишини ҳамма ҳурмат-иззат, камоли эҳтиром билан эъзозлайди. Чиройли муомала оҳанграбога ўхшаб одамлар қалбидан меҳригиёсини ўзига тортиб олади. Меҳр қўйилгандан кейин ўзаро иззату-ҳурмат, оқибату-муҳаббат, содиқлигу-садоқат туғилади.

Хўш, мулойим муомала маъноси нима? Муомала — бу, биринчи навбатда—сўз! Қолаверса, юриш-туриш, хатти-ҳаракат, имо-ишора, кўз қарашдаги нигоҳ мазмунлари билан ҳам белгиланади. Ҳа, чиндан-да, муомаланинг биринчи рамзи сўз! Одатда, ким билан танишилса, энг аввал сўзига қараб баҳо берилади. Уй остонасидан чиқишимиз билан учратган кишимизга нигоҳ ташлаб:

— Ассалом алайкум!— деймиз ўнг қўлимизни кўксимизга қўйиб.

Ёши улуғми ёки ёши тенгдошми, у киши ҳам кўксига қўл қўйиб:

— Ваалайкум ассалом!— дейди хушнуд кайфиятда.

Аммо бир катта уйда яшаб, кўришганда бир-бирларига безрайишиб ўтиб кетадиган жойлар ҳам бор. Бундай кишилар муомала одатимизни ерга уриш билан бирга, ўз обрў-иззатларини йўқотишлари ҳаммамизни ачинтиради.

Бир оғиз ширин сўз дилни дилга пайванд қилади. Яхши сўз ҳам, ёмон сўз ҳам юракка тез етиб боради. Файласуф шоир Мақсуд Шайхзода шундай бир байт айтганлар:

Бир яхшилик чиқмайди эсдан,
Бирда чиқмас ёмонлик сира.

Яхшилик, яхши калом — инсон қалбига бебаҳо дуру-гавҳардек ярашиб тушади, дилгир кўнгилни ёзади, дардли қоронғи дилни ёритади.

Донишмандлардан бири — Абу Язид айтади:

— Очиқ юзли, ширин сўзли бўлинг, қаҳр-ғазабни тарк қилинг, шахсингизда бўлмаган сифат, хислат билан сизни мақтаган риёкор, мунофиқ одамнинг сўзига алданманг. Манманлик қилманг, ўзингизни бошқалардан юқори тутманг. Тўғри сўзланг, тўғри ишланг, очкўзлик, ҳарисликдан узоқ бўлинг.

Такрорий сўзлари узукка қўйилган гавҳару дурдек мана бу байтнинг маъносини чақайлик:

Тўғри ишла, тўғри сўзла, тўғри тур,
Тўғри ўйла, тўғри куйла, тўғри юр.

Муомала одобининг ҳамма фазилатларида тўғри бўлиш ва яхшиликка интилиш энг гўзал омил ҳисобланади. Тошкентнинг Каттабоғ маҳалласида яшаган тўқсон ёшли Имомхўжа ўғли Рустамхон ота шундай дердилар:

— Одамга энг ярашадиган гўзал кийим — одоб билан ахлоқдир. Шу кийимни безайдиган зийнат — тилдир, доим ахлоқли, ширин тилли бўлинглар, азизларим!

Рустам отанинг ўзлари ширин калом, ақли соғлом, ҳар томонлама баркамол инсон эдилар. Отахон ёшлару-тенгдошларига доим бир нарсани уқтирардилар:

— «Сен» ҳам, «Сиз» ҳам бир оғиздан чиқади. Дилни дилга яқин оламан десангиз, «Сиз» оғзингиз «Сен»га бормасин:

Даврлар ўтиб кетган ҳозирги кунда Каттабоғ кўчасидаги нуроний кўп отахонларни эслайман. Катта ҳовуз атрофидаги мажнунтоллар, чойхона сўриларида гурунг қуриб ўтирган доно чоллар, ширин суҳбатлар, одоби гўзал ёш улфатлар, ҳаммаси кўз ўнгимдан файз билан ўтади. Бу маҳаллада яшаганларнинг деярли «Сиз» оғзи «Сен»га бормасди. Бирор ёшяланг ичиб келаётган бўлса, чойхонадаги ёки кўчада турган ақли дониш кексалар салобатидан уялиб, улар олдидан ўтмай, узоқ бўлса ҳам айланма кўча билан келиб уйига жимгина кириб кетарди. Демак, ҳар бир кишида одамларга нисбатан ҳурмат-иззат, меҳр-оқибат бор эди. Эндичи?.. Ичиб олиб сўкиниб турган бадмаст, бировнинг молига ёки аёлига кўз олайтирган ярамас, ҳеч қаерда ишламай «миш-миш» гапларни тарқатаётган мараз кимсалар маҳаллаларда учраб тургани дилни ҳуфтон, қаҳрни тикон қиляпти.

Сир эмаски, ҳаёт гўзал бўлган сари инсон ҳам одобда камол топади ва эҳтиёж-истакларини бажо қилади. Ҳаётни гўзаллаштириш учун эса ҳаммамиз ўз юмушимизни ҳалол бажармоғимиз, тил-забонда ширинсухан бўлмоғимиз, қариялардан яшаш ибрат-намунасини олмоғимиз, ҳар бир дилни яхшилик билан яйратмоғимиз фарз ва қарзимиз бўлиши керак. Халқимизнинг кўнгли яйраб айтган ҳикматона мана бу иборасини доим ёдимизда тутайлик:

— Тилингизга шакар, омон бўлинг!

Тўлқин РАСУЛЕВ.

Инсонийлик сабоқлари

Озгина эгилинг, профессор!

Табиат ўзининг олийнасаб фарзанди — инсонга қобилиятни текис бир хилда инъом этган эмас. Тўғри, туғма иқтидорлар кўп, аммо М. Горький таъбири билан айтганда, истеъдоднинг тўқсон тўққиз фоизи меҳнатдир.

Иқтидор соҳиби эл аро машҳур бўла борган сари унинг характеридаги инсоний фазилатлар ҳам улғаяди, камол топади. Мен институтимизнинг фахри бўлиб келган марҳум профессоримиз Искандар Сулаймонов ҳақида икки оғиз сўз айтмоқчи эдим. Искандар аканинг вақти ҳамиша саноқли, илмий ишлар, проректорлик лавозими, партиявий топшириқлар, талабалар билан шуғулланиш, фарзандлар тарбияси, хуллас, унинг бирор дақиқа бўш бўлишини тасаввур қилиш ҳам қийин эди.

Баъзан устозларни йўқлаб Олимлар шаҳарчасига бориб қолганимда ҳамиша банд бу одамнинг маҳалла ташвишлари билан куйиниб юргани устидан чиқардим. У пойтахтимизнинг энг обрўли кишиларидан эди, аммо мен фан докториман, деб маҳалла фаолиятидан бирон марта ўзини четга олганини ҳеч ким эслай олмайди. Тўю маъракаларда кексалар қўлига сув қуйишдан тортиб, ош тарқатиш, қўлга сочиқ тутиш, одамларни тавозе билан кузатиб қўйишгача майда-чуйда ишларга ҳам аралашиб кетаверарди. Искандар ака шундай камтар ва софдил, ниҳоятда хушчақчақ ва одамохун инсон эди. Халқ ибораси билан айтганда олимликдан олдинроқ одам эди у. Политехника институтида куйдипишди устозни, маҳаллада эса латифабоз инсонни ҳозир ҳамма чуқур эҳтиром билан тилга олади.

Мен кўп пайтларда бурни осмонга кўтарилган баъзи машҳур олим, санъаткор, адиб ёки амалдорларни кўрганимда ҳамиша Искандар акани эслайман.

Институтимизнинг профессори Абдуқодир ака Ўролов бундан анча йил муқаддам қизини турмушга чиқарди. Тўйга тумонат одам тўпланган. Олим бўлганлиги учун профессоримиз хонадонига асосан зиёлилар келишган. Беруний маҳалласи аҳли ҳам шу ерда, аммо хизмат қиладиганлар негадир камчил. Буни сезиб Абдуқодир ака ичичидан куйинарди. Дарвоза олдида қўл қовуштириб турганлар кўп, лекин бежирим кийинган бу фан юлдузлари негадир осмондан пастга тушишга ор қилишарди. Шунда Искандар ака ҳазилини кўтарадиган ўз дўстларидан бирига «Ҳадеб ғўдаяверманг, белингиз қотиб қолади, бироз эгилинг, профессор, хизматчилар камлигидан ҳамкасбимиз хижолат чекаяптилар» дедилар, ўзлари эса енг шимариб, ош ташишга аралашиб кетдилар. Бироқ кексалар тугул, ҳатто ёш олимларга ҳам бу гап таъсир қилмади. Яхшиямки, Абдуқодир аканинг жиззахлик ҳамюртлари келиб қолишди.

Маҳаллада ҳамма бир хил, бу ерда инсон обрўси унинг олимлиги, санъаткор, ёзувчилиги ёки амалига эмас, маҳаллага аралашувига қараб белгиланади.

Шу йил бошларида «Туркқўрғон» маҳалласида ўкинчли бир воқеанинг гувоҳи бўлдим. Бир мўйсафид қазо қилди, унинг нуфузли идоралардан бирида ишлайдиган ўғли чет эл командировкасида эди. Кўмиш маросимига асосан ўғилнинг ишхонасидан одамлар тўпланишди. Чунки маҳалла ёшлари ишда бўлиб, бундан бехабар қолишганди. Кексаларнинг ҳоли ҳаммамизга маълум. Тобутни кўтаришга келганда эса ҳеч ким жойидан силжимади. Негаки, обрўли идоранинг «обрўли» одамлари усти ғижимланишидан ёки амалига «доғ» тушиб қолишидан чўчишди.

Шу орада бу хунук хабарни кимдандир эшитиб, Ҳусниддин ака Асомов келиб қолдилар. Бу кишини тошкентликлар яхши билишади: узоқ йиллар партия-совет органларида ишлаган, шаҳар ижрокомини бошқарган, ҳозир ҳам йирик институтлардан бирига етакчилик қилади. У киши доим шунақалар: иши бошидан ошиб-тошиб ётишига қарамай маҳалладаги маъракалардан ҳеч қачон четда қолган эмаслар.

Бу ердаги манзарани кўриб, Ҳусниддин ака тутоқиб кетди:

— Нега қаққайиб турибсизлар? Нима, биз ҳеч қачон шу мачитга тушмаймиз, деб ўйлаяпсизларми? Тағин зиёли эмиш булар! Қани кўтаринглар, — шундай дея у тобутнинг бир томонини ўз елкасига олди. Шу пайт ёшларни бошлаб маҳалла комитетининг раиси Даврон Шораҳмедов етиб келди. Олифталар ўз-ўзидан чеккага чиқиб қолишди...

Маҳалла — инсоний фазилатлар жамланган жой. Истардимки, унинг тадбирларида ким бўлишидан қатъий назар ҳамма баравар иштирок этса. Афсуски, баъзилар вақти зиқлиги ёки бошқа баҳоналар билан лоақал маҳалла идораларига ҳам бош суқмайдилар. Айниқса, ҳозир маҳаллаларимиз шаҳримизнинг нуфузли вакиллари мададига муҳтож.

Неъматилла ҲАСАНОВ,
тарих фанлари номзоди.

Маҳалла низоми керак

Таклифимиз

Маҳалла комитетлари одамлар билан ҳар куни юзма-юз мулоқотда бўладиган бошқарувнинг энг биринчи бўғинидир. У кишилар қувончига ҳам, дардларига ҳам шерик. Шунинг учун ҳар қандай масала юзасидан меҳнаткашлар биринчи бўлиб бизга мурожаат этишади. Бироқ кўп муаммоларни ҳал этишда иложсиз қоламиз. Чунки маҳалла комитетларининг ҳуқуқи деярли йўқ ҳисоб. Маҳалла территориясидаги бир қарич ерни обод қилиш ва дарахт экиш учун қоғоз қоралаб шаҳар ёки район ижроия комитетларига югуриш керак.

Мана, мисол. Катта йўл ёқасидаги хонадоннинг бир четида озгина ташландиқ ер бор эди. Жуда хунук бўлиб ётган майдончани маслаҳатлашиб ўз ерига қўшиб олиш ва чиройли девор олиб, йўл йўналишига тўғрилашни хонадон эгасига топширдик., Кўнгилни хира қилиб ётган жой бекилди, бироқ юқори ташкилотлар олдида изза бўлдик. Унинг жанжали яқиндагина ниҳоясига етди.

Шу хилдаги арзимаган ишларни ҳам мустақил ҳал қилиш ҳуқуқидан маҳруммиз. Бу билан аҳоли ўртасида эътиборимиз паст демоқчи эмасман. Илтимос билан чиққан кишиларнинг ҳожатини чиқарадиган имтиёзлар комитетларда ҳам бўлса экан, деяпман. Бунинг учун эса маҳалла комитетларининг низоми керак. Токи, унда маҳаллий органлар сингари бир қатор ҳуқуқлар қайд этилсин.

Маълумки, уй-жой масаласи шаҳарда энг жиддий муаммо. Шундай хонадонлар ҳам борки, уларнинг ҳар бир аъзосига 1,2—2 квадрат метр жой тўғри келади. Бундай оилалар аҳволи район ижроия комитетларидагилардан кўра бизга кўпроқ аён. . Шундай экан, кишиларнинг квартира олишлари учун биз ҳам тавсиянома беришга ҳақли бўлайликда, ахир! Комитетлар маълум бир тартиб доирасида ҳаракат қилишлари, юқоридаги каби масалаларни тез ва одилона ҳал қилишга эришишлари учун ҳам бизга мукаммал низом зарур. Бундай низом аҳоли учун ҳам, бошқарув органлари учун ҳам жуда яхши дастак, қўлланма вазифасини ўтайди. Одамлар маҳалла комитетларининг ҳуқуқ ва имтиёзларини билиб олгач, шунга қараб мурожаат этишади. Ҳозирги кунда бизнинг имкониятимиз доирасиға сиғмайдиган масалалар юзасидан ҳам кишилар биринчи бўлиб комитетларга мурожаат қилишаверади.

А. ОДИЛОВ,
«Янги Тошкент» маҳалла комитетининг аъзоси.

Сув бўйида бир сулув,
Сув сочар ҳаволатиб.
Дилда қайнаб бир ғулув,
Роз айтар наволатиб.

Оилада фарзанд дунёга келди. Чақалоқнинг «инга-инга»си келажакнинг яна бир эгаси, ота-оналарнинг қувончи ва ҳаётнинг яна бир давомчиси сафимизга қўшилганидан дарак беради. Фарзанд кўрган янги оилаларга бир назар ташланг-а! Ёш ота-онадан бахтиёрроқ кимса бўлмаса керак бундай дамларда. Дунёнинг барча хурсандчиликлари оила қувончи олдида бош эгаётгандек туюлади. Нафақат ёш оилалар, балки узоқ умр кўриб, ҳаётнинг аччиқ-чучугини тотган мўътабар отахонлар ва онахонлар ҳам ўз умрларининг мазмунини фарзандлари, уларнинг бугунги кундаги ҳаётлари, иш ва ташвишлари билан ўлчайдилар.

Яқинда Акмал Икромов районининг «Шарқ юлдузи» маҳалласида «Фарзандим-менинг бахтим» мавзусидаги учрашувга ўз фарзандларини ардоқлаб, ахлоқли, одобли қилиб тарбиялаб келаётган ўнлаб оилалар йиғилди. Маҳалла комитети фаоллари ва район ижроия комитетининг маданият бўлими ходимлари кўмагида чойхона худди тўйхонадек безатилган. Дастурхонлар тўкин-сочин. Гузар марказининг кўримли қисмида ёш болаларнинг кийим-кечаклари, аравача, каравот ва бешик, ранг-баранг ўйинчоқлар кўзга ташланади. Радиокарнайлардан ёқимли қўшиқ тараляпти. Белгиланган муддатда бу ерга кириб келган табаррук отахон ва онахонлар, фарзандларини қучоғига босиб, оналикнинг илк нашидасини сураётган келинлар, гўдакларга меҳр билан қараб, унинг келажаги ҳақида ҳозирдан ўйга толган оталар, мустақил ҳаёт остонасида турган йигит-қизлар, мактаб ўқувчиларию, жажжи боғча тарбияланувчиларининг ҳамма-ҳаммаси ҳақиқий тўйда иштирок этаётгандек ҳис қилишади ўзларини. Эҳтимол ушбу кеча фарзандлар саломатлиги ва уларнинг тарбиясига бағишланганлиги учун ҳам шу қадар завқли ўтаётгандир.

Район ижроия комитети қошида ташкил этилган «Садоқат» клуби миллий урф-одатларни тиклаш, халқ маданиятини ошириш борасида ажойиб тадбирларни амалга оширяпти. Кечани очган маданият бўлимининг мудири Музаффар Жаъфаров ота-боболаримизнинг маданий мероси, халқ яратган бой тарихий манбалардан фойдаланган ҳолда миллий ва умуминсоний урф-одатларни ҳаётга тадбиқ этиш, бола тарбияси, уларни соғлом ўстириш, парвариш қилиш, ахлоқ-одоб масалалари, шифокор ва мураббий маслаҳатлари, донолар бисотидан ҳикматли фикрларни тарғиб қилиш, тарбияда ота-она бурчи, халқ ҳикматлари ва мақоллар айтишуви, қўшиқ, рақс, интермедия, саҳна асарларидан парчалар ижро этиш ва чақалоқни йўргаклаш сингари шартлар бугунги кўрик-конкурсга киритилганлигини маълум қилди.

Кеча бошланишида бахтиёр ёш оилаларга фарзандларининг туғилганлиги ҳақидаги гувоҳномалар топширилди. Мавлуда ва Сайдамин Рихсиевлар, Аброржон ва Мухтабархон Солиҳовалар учун бу кун бир умр ёдда сақланиб қолса керак. Даврада уларни муборакбод этган ЗАГС мудираси Маъмурахон Юнусова гувоҳномани топширар экан, ёш ота-оналарга энг яхши тилакларини билдирди. Район маданият бўлими ходимлари томонидан уларга «Бола тарбияси» китоби ҳамда эсдалик совғалар топширилди. Шеърга битилган тилаклар эса улар учун айниқса қадрли бўлди:

«Умримиз гулшани яшнар
гул ҳаёт фарзанд билан,
Бахтимиз кулгай чарақлаб
зурриёт фарзанд билан,
Оила бахти, қувончи,
шодлигига биз шерик
Хонадон хуррам эрур
уйлар обод фарзанд билан».

Даврани 394-болалар боғчасининг жажжи тарбияланувчилари — «Ором» ансамбли иштирокчилари эгаллашди. Улар ижро этган «Чақалоқ» қўшиғини даврадагилар берилиб тинглашди. Атлас кўйлакчалари ниҳоятда ярашиб турган қизалоқларнинг ўзларини эркин тутиб, ҳар бир ҳаракатни маромига етказиб ижро этаётганлиги давра қатнашчиларининг қувончига қувонч қўшди.

Ҳа, ҳақиқатан ҳам фарзандлар — қувончимиз, келажагимиз. Лекин унинг дунёга келиши ота-оналар зиммасига катта масъулият ҳам юклайди. «Бола азиз, одоби ундан азиз» деб бежиз айтишмайди. Бир қарашда бугун дилбандларимиз учун ҳамма шароитлар мавжуддек туюлади. Аслида ҳам шундайми? Йўқ. Ёш гўдакларнинг бевақт оламдан кўз юмиш ҳоллари ҳаммамизда жиддий ташвиш туғдирмоқда. СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг берган маълумотига қараганда 1987 йилда мамлакатимизда 142200 та 1 ёшгача бўлган гўдак вафот этган. Бу эса туғилган ҳар 1000 чақалоқнинг 25 таси дунёни тарк этди, демакдир. Ўзбекистонда эса бу сон қарийб 2 маротаба кўп, яъни 46 нафарни ташкил этади.

Давра кечасида иштирок этган Октябрь районидаги 35-болалар поликлиникасининг шифокори Ўлмасхон Юсупова бундай кўнгилсиз ҳодисаларнинг олдини олиш учун нималар қилиш кераклиги ҳақида гапириб берди. Ҳа, бу аёлнинг сўзлари кишини ўйга толдиради. Йиллаб фарзандга зор бўлган оилаларнинг гўдаклари бевақт ҳаётдан кетяпти. Бунга баъзан гўдакни парваришлай олмаган ота-она айбдор бўлса, баъзан, кўз юммасдан айтиш керак, шифокорларнинг тажрибасизлиги, савияси пастлиги сабаб бўляпти. Лекин тирик етим бўлиб қолаётган норасидаларчи? Айрим йигит ва қизларнинг ҳаётга енгил-елпи қарашлари, ўйламай қадам босишлари, тошмеҳр ва инсофсизликлари туфайли жуда кўп гўдаклар ота меҳридан маҳрумдирлар. Фақатгина ўтган йили Тошкентдаги 12-туғруқхонада кўзи ёриган 240 она ўз боласидан воз кечди. 40 га яқин ота-оналар ўз болаларини кўча-кўйларга ташлаб кетдилар. Ахлат яшигидан, ариқлардан болалар топилди. Бирови ёруғ дунёнинг нимадан иборат эканлигини билмасданоқ узлатга кетди, бировларининг жажжи қалблари ўзларини топиб олган бегоналар қўлида уришдан тўхтади. Болалар уйлари йилдан-йилга кўпайиб боряпти. Бу нима? Инсонлар орасида, жигаргўшалар орасида меҳр-оқибатнинг йўқ бўлиб кетаётганлигими? Ахир, бугунги кунда Ўзбекистондаги болалар уйларида яшаётган 28 мингга яқин гўдакнинг (шунинг 7 минги Тошкентда) 90 фоизи тирик қурбонлардир. Она алласини эшитмаган, кўкрак сути нималигини билмай ўсаётган аёл зотига онаммикан, деб қараб, ота-онасини кўзларида ёш, мурғак қалбларидаги чексиз умид билан кутаётган бу болаларнинг гуноҳи нима?

Инсоний меҳр-оқибат, ўзбегимизга хос эзгулик ҳақида оталар, бува ва бувилар, ёш келинчаклар куйиб-ёниб гапиришди. Оналикни топтаган аёлларга шафқатсиз бўлишни талаб этишди, қонунларимизнинг инсонийлик қиёфасини йўқотган болабезор оналар, енгилтак ёш эрларга нисбатан ожизлик қилаётганини таъкидлаб ўтишди.

Кечадаги қисқа фурсатли нохушликдан кейин конкурс программаси давом эттирилди. М. Абдушоҳидова, М. Миноварова, С. Нуъмонова, Д. Тожиева, Д. Ҳайитбоева, Д. Шерматова сингари ёш оналар кўрик шартларини бажаришда ўзларининг билағонликлари ва моҳирликларини намойиш қилдилар. Бола ва боласизлик ҳақидаги халқ мақоллари, 1 ёшгача бўлган гўдакларни тўғри овқатлантириш қоидалари, уларни кийинтириш, тарбиялаш, даволаш ҳақидаги саволларга тўла жавоб бердилар. Чақалоқни йўргаклаш бўйича ўтказилган амалий машғулотлар кўрик иштирокчилари учун синов, йиғилганлар учун эса тажриба мактаби бўлди. Маҳалла фаолларидан иборат жюри ҳайъати эса ёшларнинг ҳар бир шартни қандай бажарганликларини баҳолаб боришди. Кўрик шартлари орасида «Ором» ансамблидаги кичкинтойлар, шунингдек, кечага меҳмон бўлиб келган Ленин районидаги Ғафур Ғулом номли маданият уйининг «Гавҳар» фольклор ансамбли иштирокчилари ўз санъатларини намойиш қилиб бордилар. Жюри ҳайъати конкурснинг барча шартларини фақат аълога уддалаган Мавлудахон Абдушоҳидовани ғолиб деб топди. Унга ва конкурснинг бошқа иштирокчиларига район маданият бўлимининг мудири М. Жаъфаров, «Шарқ юлдузи» маҳалла комитетининг раиси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган халқ маорифи ходими О. Умархўжаева, ТошДУ педагогика кафедраси доценти Қ. Обидова, район партия комитети ходими Т. Султонова ўртоқлар эсдалик совғаларини топширдилар.

Шундан кейин даврага оппоқ поёндозлар тўшалди. Кечанинг навбатдаги саҳифаси «Биринчи қадам» деб номланган эди. Даврага эъзозли отахон ва онахонлар чиқишди. Поёндоз тепасида бир ёшлардаги гўдакларини етаклаган ёш оналар қадимий урф-одатларимиз намойишини бошлашади. Катталарнинг яхши тилакларидан сўнг болалар поёндоз бўйлаб атак-чечак қилиб одимлай кетишади. Бугун бу гўдакларга даврадагиларнинг энг яхши тилаклари йўлдош бўляпти. Ўзларига оқ фотиҳа бераётганлар ёшигача ҳормай-толмай одимлашсин, йўллари текис ва равон бўлсин, ризқу-насибали бўлишсин деб гўдаклар қўлига нон тутқазишади.

Даврада ўйин-кулгу узоқ вақт давом этди.

В. МАДИМАРОВА,
«Маҳалладош»нинг махсус мухбири.

СУРАТЛАРДА: конкурсли кечадан лавҳалар.

Р. Шарипов суратлари.

Тожибой тажанг шаҳар кезади

МУЛЛАНИНГ АЙТГАНИНИ ҚИЛ...

Жияним Охунбобоев номли медицина билим юртига ўқишга кирадиган бўлди. Имтиҳонда ҳарна мадад бўлар деб, бирга бордим. Салобатли бинонинг олд кўриниши таърифсиз. Ҳашамдор қилиб сувоқ қилинган, атроф топ-тоза, баҳри дилингиз очилади. Келган одамлар бири-бирига гап бермай мақташади. Ўғлини бошлаб келган бир тенгдошим билан бинонинг бошқа томонларини ҳам томоша қилайлик, деб ён тарафга юрдик. «Радиал» проезди томонга ўтдигу тўхтаб қолдик. Гапиришга тил айланмайди. Шаҳримизга меҳмон бўлиб келган шеригим олдида ер ёрилмадию ерга кирмадим. У ердаги манзара саломатлик посбонларига тарбия бериладиган маскан эмас, аллақандай ташландиқ бинони эслатади. Ҳаммаёқни ўт-ўлан босиб кетган, 3—4 ерда ахлат уюмлари. Бино деворлари яқин-ўртада бўёқ кўрмаган, 2—3 дарахт қуриб, шохлари синиб ётибди. Жаҳл устида билим юртининг раҳбарлари олдига кириб койиб чиқай десам, андиша қилдим, ўқишга кираётган жиянимни ўйладим.

Шеригим бошини сарак-сарак қилиб:

— Мулланинг айтганини қилу, қилганини қилма, деганлари шу-дир-да, — деб қўйди.

ТЕКИН УПА, БЕПУЛ МОЙ

Бир танишим Чилонзорнинг Алгоритм массивидан янги уй олдим, боринг, чақчақлашиб ўтирамиз, деганди. Қўлимда адрес, йўлга тушдим. Автобусда етиб келдиму, оғзим очилиб қолди. Воажаб, дўстим шаҳардан уй олдим дегандику! Атрофга аланглайман, осмонўпар бинолар шаҳарга ўхшайди, йўлга қарайман — билқ-билқ тупроқ, қишлоқнинг ўзгинаси. Машина ўтса чанги осмонга кўтарилади, мана сизга бепул упа.

— Бир йилдан бери аҳвол шу, ёзда чанг, қишда лой, мазутли мой, туфлиларни қоралаш мумкин, — деди бир йигит аҳволимни кўриб. — Аввал уй қуриб, кейин йўл тузатишади...

Афти-башараси чангга беланганларни кўриб кулай дейману, тажанглигим ўлгур йўл қўймайди, денг. Бас, кетдим, ҳаммасини ижрокомдагиларга етказмоғим керак!

ҚАССАГАМИ, ҚИССАГАМИ?

85-автобусга энди чиқувдим, радиокарнайдан ҳайдовчининг овози янгради:

— Ҳурматли йўловчилар! Билетлар тугади, буёғига энди нақд пулни ўзимга бераверасизлар. Фақат илтимос, автобуснинг орқа эшиклари очилмайди. Урилиб-сурилиб бўлса-да, олдинга қараб интилаверинглар!

Автобусдан тушмоқчи бўлганлар олдинги эшик томон ўзларини уришди. Кимнингдир оёғи босилди, кимнингдир тирсаги она қўлидаги гўдакнинг бошига тегди. Хуллас, қий-чув, тўс-тўполон. Биров қарғайди, биров сўкади. Ҳайдовчининг эса парвойи фалак.

— Ҳой, бу нима қилиқ, ука! — сўрадим ҳайдовчидан.

— Бу саволингизни автопарк раҳбарларига беринг, — ҳафтасига атиги 100 сўмлик билет беришади, уларга нақд пул келтириш керак эмиш... — деди шофёр қўрслик билан. Бирам жаҳлим чиқдики, ҳатто туфлимнинг бир пойи автобусда жўнаб кетганини сезмай ҳам қолибман.

Товба, 8-автопарк раҳбарлари эс-ҳушларини еб қўйганми ўзи! Балки патта ҳақи кассага эмас, киссага тушаётгандир! Ҳа, буни ойдинлаштириб олиш керак!

Тожибой акага укаси
С. ШАМСИДДИНОВ ҳамроҳ бўлди.

Оила одоби

МЕҲРГА ЗОР МУШФИҚ ОНА

«Бошинг тошдан бўлсин, болам. Борган ерингда ўсиб-унгин. Сен энди у оилага бегона эмас — фарзандсан, шундай экан, фарзандлик бурчингни виждон билан адо эт, бир гапларини икки қилма, дилларини оғритма».

Ўзбек оилаларида янги турмуш бўсағасида турган, келинлик либосини кияётган қизларга қарияларимиз ана шундай эзгу тилак билдиришади. Бу яхши удум, қадимий анъанавий панд-насиҳатларимиз.

...Дилбархон келинлик либосини кийганда уни ҳам шундай эзгу ниятлар билан янги хонадонга узатдилар. Хонадон соҳибаси, Дилбархонга қадар олтита келин туширган, яқин ўттиз набиранинг севимли бувижониси Рисолат хола келинни қучоқ очиб кутиб олдилар.

— Етти ўғлим бор эди, етти келин, етти қизлик бўлдим. Энди сиз менинг кенжа қизимсиз. Кенжаси бир бошқача бўларкан-да. Бўйларингиздан айланай, қадамингиз қутлуғ бўлсин, Отабек ўғлим билан қўша қаринглар,ували-жували бўлинглар...

Рисолат хола шу сўзлар билан Дилбархоннинг пешонасидан ўпдилар, оқ дока рўмолларининг учи билан кўзларидаги севинч ёшларини артдилар...

Мана шу ширин дамларга ҳам ўн йилча бўлди. Маълумки, уй-рўзғорда турли воқеалар, ҳатто аччиқ-чучук гаплар ҳам бўлиб туради. Уйдаги гапни кўчага чиқармаслик, ўғли баланд келганда ўғлини, келин тил қайраганда келинни юмшатиш Рисолат холадек тадбиркор, кўпни кўрган, қуда-андачиликда пишиб кетган, ҳаёт тажрибасига эга аёл учун бу чўт эмас. Дилбархон шундай қайнонанинг келини бўлди. Бири-биридан ширин уч фарзанд — икки қиз, бир ўғилга она бўлди. Лекин шу пайтга қадар «тиқ» этган товуш ташқарига чиқмади. Қаерда бўлмасин, келинлари ҳақида холанинг оғизларидан бол томарди...

Аммо, ҳар ким ўзидан ўтганини ўзи билар экан. Дилбархонда г и такаббурлик, инжиқлик, қолаверса кўполлик иллатларига Рисолат хола бечора бардош берар, иложи борича масалани тинч йўл билан ҳал этишга уринар, келиннинг бу иллатларини катта ўғиллари, келинларидан ҳам яшириб келар эдилар. «Касални яширсанг — иситмаси ошкор қилади» деганларича бор экан.

Бир мудҳиш воқеа юз берди-ю, Дилбархоннинг кимлиги очилди-қўйди. Рисолат хола кенжатой ўғли Отабекдан жудо бўлиб қолдилар — у автомобиль ҳалокатига учраб ҳаётдан кўз юмди... Қанчадан қанча дард-аламлар унинг ўзи билан бирга кетди. Унинг хотини дастидан ўз этини ўзи еб юрганлиги Рисолат холадан бошқа ҳеч кимга маълум эмасди. Хола бечора фарзанд доғида бир ҳафтага бормай адо бўлдилар — ёстиқ-тўшакка михланиб қолдилар...

Хўш, Дилбархон-чи? У бу жудоликка қандай муносабатда бўлди, деб қизиқарсиз, азиз оқшомхон. Ҳа, бу табиий... Лекин хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг у жудоликдан ўн беш кун ўтмасданоқ... кўч-кўронини йиғиштиришга тушиб қолди. У хаста бувисининг бошида парвона бўлаётган, ота меҳридан эрта жудо бўлган уч болани юлқиб кўчага отланди. Рисолат хола эса каравотдан тура олмас, орқасига мўлтиллабгина қараб-қараб кетаётган набираларини бир қучиб қолишга талпинганича қўллари муаллақ қолди.

«Дилбар кетди... Наҳот қайтиб келмайди, наҳот уч набирамни қайта кўрмайман... Йўқ... Йўқ, улар қайтишади... бўлиши мумкин эмас... Ахир қудаларим тушунган одамлар-ку! Ўзлари олиб келиб қўйиб кетишади... Ҳа, ҳа, албатта қайтишади...» Рисолат хола шу хаёллар билан шипга термулганича тонг оттиради. Бечора холага бир кун бир йилдек туюлади... «Тиқ» этса кўча эшигига қарар, гўё набиралари «бувижон!» дея чопиб келаётгандек эди. Ҳа, қуда — Дилбарнинг отаси бир неча кундан кейин катта юк машинасида келди... Рисолат холанинг қалбида умид учқунлади... Йўқ, у киши ҳам қудаси билан совуққина кўришди-ю, ўзи билан бирга келган икки-уч барзанги йигитларга «ортаверинглар» ишорасини қилди. Дилбар уч-тўрт кун тайёрлаган бўғчалар-у, кўрпа-ёстиқ, жа м и моллари бир зумда машинага юкланди.

Ана ўз қизига «Фарзандлик бурчингни виждонан адо эт», деб эзгу тилак билдирган ота «ҳиммати!»

Азиз оқшомхон, биз бу ўринда, худди шу каби воқеалар содир бўлганда (аксарият ёш оилаларни назарда тутаяпмиз) ҳар икки томон қандай йўл тутиши лозимлиги ҳақида фикрлашиб олмоқчимиз.

Дилбарнинг пешонасида шундай бахтсизлик рўй берган экан... Ахир, у фарзанд эди-ку. Рисолат холани у «она» деб атарди-ку. Наҳот эри Отабек вафотидан кейин бирор муддат онанинг дардига малҳам бўлиш, жилла бўлмаса бир йилгина Отабек ҳурмати учун ҳам сабр қила олмади?! Ахир, Рисолат хола кўпни кўрган, инсон қалбининг нозик торларига тушунадиган аёл эди-ку?! Балки вақти келиб у кишининг ўзлари Дилбарга буни ётиғи билан тушунтирардилар, яхшилик, иноқлик билан унинг раъйига қараб жавоб беришлари мумкин эди-ку! Қолаверса Дилбар уч фарзандини Отабек туғилиб ўсган хонадонда тарбиялаб вояга етказса, садоқатли умр йўлдош сифатида ном чиқарган бўларди-ку!

Хўш, Дилбарнинг отаси-чи? Нега кўра-била туриб ўз набираларини бувижониси, амакилари-ю, опоқилари меҳридан узоқлаштирди? Нима учун қизига: «Бу ишинг яхшимас, ахир маҳалла-кўй нима дейди, қайнонангни шу аҳволда ташлаб кетишга нима ҳаққинг бор?» дейишга тили бормадими?

Балки, «Ҳа, эри ўлиб кетгандан кейин, бунинг устига ёш бўлса, бу хонадонда Дилбар нима ҳам қиларди?» дегувчилар ҳам бордир. Яна кимлардир: «Ким билади дейсиз, ахир эри тириклигида не зуғумларни бошидан кечиргандир, балки Дилбарнинг ҳам ўз дарди ичидадир», дегувчилар ҳам топилар. Лекин нима бўлган тақдирда ҳам Дилбар шу хонадон фарзанди эди, Рисолат хола унга она эди, ахир! Дилбарнинг болалари-чи? Улар отадан жуда эрта айрилдилар... Лекин бу норасидалар нима учун бирваракайига бу хонадоннинг барча аъзоларидан маҳрум бўлишлари керак, нега? Дилбар билан унинг ота-оналари бу ҳақда ўйлаб кўришдимикан? Ёки улар гўдаклари ёшлигида қизларини бошқа кишига турмушга бериб, янги хонадонга болалар меҳрини тобламоқчимикан? Балки?.. Бу, албатта, уларнинг шахсий ишлари...

Лекин ўртада одамийлик, садоқат, меҳр-муҳаббат аталмиш муқаддас туйғулар ҳам бор-ку. Садоқатли эр, садоқатли аёллар ҳақида, эҳ-ҳе қанчадан-қанча ривоятлар, турмуш воқеалари бор, ахир! Эрлари Ватан учун жангга кетиб, қайтиб келмаганларни ҳамон садоқат билан кутаётган бардоши метин аёллар, жажжи чақалоқни туғиб ўзи ҳаётдан кўз юмган аёлларнинг эрлари ўша рафиқаси ҳурмати, қолаверса ундан қолган зурриёт ҳурмати ҳаётдан тоқ ўтган шер йигитлар озмунчами? Наҳотки Дилбар, унинг ота-оналари бунга ўхшаш воқеаларнинг шоҳиди бўлишмаган? Албатта, бўлишган! Шулардан хулоса чиқариб олишса бўларди-ку!

Дилбархон синглим! Одатда оталар, боболар, момолар, яқин кишилар қазо қилиб кетганларида, халқимиз: «Фалончининг фарзандлари барака топсин, марҳумнинг чироғини ёқиб ўтиришибди», дейишади. Сиз бу гапларнинг мағзини чақиб олишингиз керак. Сиз уч нуридийдангиз, марҳум умр йўлдошингиз Отабек руҳи ҳурмати шундай қилишингиз шарт. Она учун фарзанд доғи нима эканлигини сизга тушунтириб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Чунки сиз ҳам онасиз. Шундай экан, Рисолат холанинг хаста дилига бир оз бўлса-да малҳам бўлишингиз, унинг муаллақ очиқ қолган қучоғига Отабекнинг фарзандларини қайтаришингиз, жилла қурса набираларини ҳузурларига олиб бориб дардли кўнглини кўтаришингиз керак. Ахир мушфиқ онахонга ўғлидан жудолик дарди ҳам етиб турибди-ку!

Унутманг Дилбар, болаларингиз туғилиб ўсган хонадон соҳибаси, сизнинг иккинчи онангиз набиралари дийдорига зор. Жажжиларингиз бувижонисининг табаррук сиймосига интизор. Сиз уларда меҳр тафтини қайта тиклашингиз керак.

Тортинманг, қайнонангиз сизни илтифот билан кутиб олади, зеро оналар фарзандлар хатосини доим кечиришади.

Рустам САИДОВ,
СССР Журналистлар уюшмасининг аъзоси.

Сайёрамиз сирлари

Ер силкиниб, шамол қутурганда...

1923 йили Японияда даҳшатли зилзила рўй берди. Зилзила 150 минг одамнинг ҳаётини олиб кетди. Умуман, Япония Ер куррасидаги энг кўп зилзила бўлиб турадиган ўлка. Япон халқи ҳаммавақт кучли зилзила бўлиши мумкин деган хавф билан яшайдилар ва унинг олдини олишга оид тадбирларни кўриб турадилар. Мана шундай воқеалардан бири ҳақида тўхталамиз.

1976 йил Ер сайёрамизда зилзила йили бўлди. Шу йили Япония пойтахти Токио шаҳрида катта зилзила оқибатларини бартараф этишга оид машқ ўтказилаётган эди. Бу машққа 58 минг полициячи, юзлаб автомашина жалб этилди. Осмонда эса вертолётлар парвоз қилиб, «жабрланганлар»га «тез ёрдам» кўрсатмоқда эди. Шу пайт денг, тўсатдан табиий зилзила рўй берди...

Ўша йилнинг февраль ойида Гватемалада рўй берган зилзила миллий офат деб эълон қилинди. Мамлакат аҳолисининг 18 фоизи бошпанасиз қолди. 7 май куни эса Италияда рўй берган зилзилада 900 киши нобуд бўлди. Жемон даҳаси батамом ер билан яксон этилди. Яна шу йилнинг июнь ойида янги Гвинеяда зилзила натижасида вужудга келган сурилма 37 қишлоқни босиб қолди, 900 дан кўпроқ киши ҳалок бўлди. 15 июнда Бали ороли (Индонезия)да кучли зилзила бўлди. Ажиб табиатли бу оролнинг ғарбий ярми батамом харобага айланди, 20 мингдан зиёд аҳоли нобуд бўлди. Серирит шаҳри эса, 50 минг аҳолиси билан бирга ер билан яксон бўлди. Худди шу йил давомида Хитой Халқ Республикасида бир неча кун давом этган зилзила бир неча юз минг одамни ҳалок этди. Буни қарангки, Филиппин оролларидаги шу йилги зилзила ўзига хос талафот келтирди. Денгиз остида рўй берган силжиш натижасида вужудга келган 10 метр баландликдаги тўлқин соҳилдаги бир неча минг уйларни ювиб кетди.

1972 йилда Никарагуада рўй берган зилзила тарих саҳифаларидан алоҳида ўрин олади. Зилзилани ўз кўзи билан кўрган кишилар уни қуйидагича таърифлашди: «Иморатлар тухум пўчоғи каби ёрилар ва унда яшовчиларни тириклайин ўз тагига кўмиб, бир зумда тош уюми — харобаларга айланарди. Ер худди кучли довул вақтидаги кема палубасидек оёқ остида бориб-келиб турарди. Бир неча лаҳзадан кейин эса ҳамма нарса тамом бўлди. Шаҳар гўё ялпи бомбардимонни бошидан кечиргандек кўринишга эга бўлди: ҳаммаёқда ёнғин, аланга, вайроналар, даҳшатли эс-ҳушини йўқотганлар...».

Никарагуа пойтахти Манагуа шаҳри бир неча минут ичида ёнғинли вайронага айланди. Зилзилада 10 минг киши ўлди. Умумий зарар эса 772 миллион долларга етди. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг вакили Никарагуада бўлиб, бу зилзилани «Барҳаёт авлодларнинг бутун тарихидаги энг катта офат» деб атади.

Ер куррасидаги даҳшатли зилзилалардан бири, асримизнинг бошларида Сицилия оролида рўй берган, 1908 йил 28 декабрда Сицилия оролининг шимоли-шарқидаги Мессина шаҳри аҳолиси қаттиқ зилзиладан чўчиб уйғонди... Бир неча минут мобайнида даҳшатли зилзила Мессина шаҳри ва унинг атрофини вайронага айлантирди... Зилзила натижасида вужудга келган денгиз тўлқини, нимаики омон қолган бўлса, барчасини хароб қилди. Соҳилнинг бир қисми денгиз остига чўкиб кетди. Зилзиладан сўнг ёнғинлар чиқди, харобалардаги одамлар ҳам куйиб нобуд бўлдилар. Зилзиладан азият чекканларга ёрдам бериш, қутқаришда иштирок этган бир киши шундай ҳикоя қилади: «Харобалар орасидан юриб борар эканмиз, илгари қаерда кўча бўлганлигини ҳам билмасдик. Кўчалар ҳам йўқ, уйлар ҳам йўқ. Мессина ҳам йўқ эди. Ҳар томондан инграган овозлар эшитиларди...

Инграш овозлари эшитилаётган харобага келиб, уч соатлик машаққатдан сўнг, харобалар орасидан икки эркак ва бир қизни қутқардик. Уларнинг қўл-оёқлари синган эди.

Одамлар изтироб билан, азият чекканларга раҳми келиб, бағри эзилиб, уларни қутқариш билан овора, айрим диёнатсиз бағри тош кишилар эса вайроналар ичида изғиб, қимматбаҳо буюм ва пул ахтариб ҳаммаёқни титишар, мурдалар ва туролмай ётган мажруҳларнинг ёнларини кавлашар эди.

Эртасига кучли шамол қўзғалиб, денгиз тўлқинлари сувдаги мурдаларни қирғоққа улоқтирди. Бир хароба тагидан гўё болалар бир нимани талашаётгандек овозлар эшитилди. Дарҳол шу жойни кавлай бошладик ва тўнтарилган шкафга дуч келдик. Болаларнинг овози шу шкаф ичидан келаётган экан. Шкафни очсак, ичида уч ва беш яшар иккита ўғил бола билан олти яшар қизчанинг охирги бир апельсинни талашаётгани маълум бўлди. Улар жароҳатланмаган эдилар».

Мессина зилзиласи бениҳоя кўп киши ҳалок бўлган, беқиёс катта талафот келтирган даҳшатли зилзилалардан биридир. Бу зилзилада 160 минг киши ҳалок бўлган.

1985 йилнинг 19 ва 20 сентябрь кунлари Мексикада содир бўлган кучли зилзила минглаб кишиларнинг ёстиғини қуритди, катта харобаларга сабабчи бўлди. Зилзиладан асосан давлат пойтахти Мехико зарарланди.

Мексикада зилзила бўлиб туриши оддий— табиий ҳолат. Бу зилзиланинг олдинги зилзилалардан фарқи, кейинги 100 йил мобайнида рўй берган энг даҳшатли зилзила эканлигидир. Зилзила пойтахт аҳолисининг энг серҳаракат пайти, миллионлаб фуқароларнинг ишга шошилиб кетаётган вақтига тўғри келди. Кўпчилик харобалар остида қолди. Расмий маълумотларга қараганда, зилзила оқибатида Мехико ўзининг 10 мингга яқин аҳолисидан айрилди. 5 минг киши бедарак йўқолди. Харобалар тагидан 6 мингдан зиёд киши қутқарилди, 760 та йирик бино шикастланди.

Зилзила марказида жойлашган халқаро курорт шаҳар Акапулько — мўъжиза рўй бериб, шикастланмади. Чунки Акапулько шаҳрининг замини қаттиқ жинслардан тузилган бўлса, 20 миллион аҳоли истиқомат қилувчи пойтахт — Мехико замини ботқоқликдан иборатдир.

Зилзила Мексикага ёндошган денгизларнинг муайян қисмини ҳам ўзига қамради. Зилзила доирасида қолган 5 та савдо кемаси ва 2 та балиқ овловчи кемалар тақдири ҳақида ҳеч қандай маълумот олишнинг иложи бўлмаган. Кемалар турган жойдаги 20 метргача кўтарилган денгиз тўлқини уларнинг нобуд бўлганидан далолат беради.

Марказий Америка, шу жумладан Мексика ва Никарагуа зилзилалар ва довуллар рўй бериб турадиган, бинобарин, офатлар ва талафотлар содир бўлиб турадиган ўлкалардандир. Ўтган йилнинг сентябрь ойида ҳаддан ташқари кучли ва даҳшатли «Жильберт» довулини XX асрдаги энг даҳшатли довул деб тан олинди, унга «Аср довули» деб ном берилди. «Аср довули» Венесуэла, Доминикан республикаси, Куба, Ямайка, Коста-Рика, Никарагуа, Гондурас, Гватемала, Сальвадор, Белиз ва Мексикада вайроналарга сабабчи бўлди.

«Жильберт» довули дастидан Мексикада — 250 киши, Ямайкада — 20 киши, Гаитида —10 киши, Гватемалада — 10 киши, Кайман оролида —6 киши, Доминикан республикасида — 5 киши, Венесуэлада — 5 киши ҳалок бўлди. Довул дастидан Мексикада 200 киши бедарак йўқолди, 800 минг киши бошпанасиз қолди.

«Жильберт» довули Мексиканинг Кинтано-Роо, Юкатан, Канкун вилоятларига соатига 250—300 километр тезлик билан бостириб киради. Довул келиши олдиндан хабар қилинганлиги учун, 120 минг дам олувчи бошқа жойга кўчирилган, қолган дам олувчилар махсус бошпаналарга (бу ўлкаларда тез-тез бўлиб турадиган даҳшатли табиат ҳодисаларидан сақланиш учун махсус бошпаналар қурилган) яширинганлар.

«Жильберт» довули даҳшат билан Мексикага ёпирилиб кирар экан, тарихий айрим обидаларни вайрон этган, радиотелефон алоқа воситаларини ишдан чиқарган, денгиздан кўтарилган 3 қаватли уй баландлигидаги тўлқинлар соҳилдаги жойларни хароб этган.

Мутахассислар «Жильберт» довулини Мексикадаги 1985 йилда рўй берган зилзила оқибати билан тенглаштирдилар. Довул камбағалларнинг оддий бир қаватли уйлари билан бирга, айрим замонавий биноларни ҳам ағдариб, баъзиларини кунпая-кун қилди. Денгиз тўлқинлари кемаларни худди пайрахадек учириб, қирғоққа улоқтириб ташлади. Масалан, тўлқин Кубанинг «Постаченер» номли юк кемасини қирғоқдан анча нарига, пляжнинг орқа томонига итқитиб юборган.

Мексиканинг жануби-шарқий қисми «Миллий офат» зонаси деб эълон қилинган. Катта экин майдонлари хароб бўлган.

Мексикадаги Канкун курорт-сайёҳлар зонасининг 60 фоизи вайрон этилиб, 300 миллион доллар миқдорида зарар келтирилган.

1988 йил октябрида эса Марказий Америкага яна бир — «Жоан» довули ёпирилган. «Жоан»нинг дастидан Колумбия давлатида 35 киши ҳаётдан кўз юмган, 100 мингдан кўпроқ одам бошпанасиз қолган.

«Жоан» довули 21—23 октябрь кунлари Никарагуага ёпирилиб кирди. Довул талафоти 1972 йилдаги зилзила Никарагуага етказган зарарига яқинлашиб қолади. «Жоан» дастидан Никарагуада 30 дан зиёд одам нобуд бўлди, 155 киши бедарак йўқолган, 300 минг киши бошпанасиз қолган. Никарагуа пойтахти Манагуанинг айрим районларини сув босган. Аҳолининг муайян қисми хавфсиз жойларга кўчирилган.

Никарагуа қишлоқ хўжалиги катта зарар кўрди. Ловия ва маис ҳосилининг 90 фоизи, валюта ҳисобида ташқарига чиқарилувчи асосий маҳсулот бўлмиш какао ҳосилининг 50 фоизи нобуд бўлган.

Ортиқ МЎМИНОВ,
Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг профессори.

Жонажон Ватан бўйлаб

⊙ Пенза области. М. Ю. Лермонтов таваллудининг 175 йиллиги билан бир қаторда «Тарханы» музей-қўриқхонасининг ярим асрлик юбилейи ҳам нишонланади. Шоирнинг болалиги шу ерда, Россия марказида ўтган. «Тарханы» музей-қўриқхонасини — шоир яшаган уй, черков ва қабрини зиёрат қилгани ҳар йили 250 мингга яқин меҳмон ташриф буюради.

Ушбу юбилей йилида музей меҳмонлари учун пензалик рассомлар асарларининг доимий кўргазмаси ташкил этилган. Якшанба кунлари ўлканинг энг яхши фольклор коллективлари навбати билан байрамона безатилган ярмарка майдонида концерт беришади.

СУРАТДА: шоир хотирасини ёд этиш учун ташриф буюрган меҳмонлар.

⊙ Москва области. Область агросаноат комитетининг Краснопахор ремонт-механика заводи қишлоқ хўжалиги учун автомашинага тиркаладиган кўчма агрохимия лабораториясини ишлаб чиқарувчи мамлакатимиздаги ягона корхонадир.

Кўчма лаборатория ёрдамида бевосита жойларнинг ўзида тупроқ ва сув таркибини тадқиқ этиш, озуқаларнинг, озиқ-овқат маҳсулотларининг сифатини текшириш, радиация даражасини, сабзавотлардаги нитратларнинг миқдорини аниқлаш мумкин.

СУРАТДА: навбатдаги иш жойига борилмоқда.

ТАСС суратлари.

Куюнчаклик билан ёзилган

Аждодлар олдидаги қарз

Жамиятимизда қайта қуриш ва унинг таркибий қисмлари бўлган демократия ва ошкораликни чуқурлаштириш жараёнида ҳар турли муаммолар юзага чиқиб келди. Улардан бири тарихимизни, меросимизни ҳалоллик билан қайта тадқиқ этиш, жамиятимиз ҳаётини яхшилаш, тараққиётни кучайтиришдир. Бугунги кунда ўзимизнинг ўтмишимизни чуқур ўрганишда мактаб ўқувчилари учун тарих бўйича янги мукаммал дарсликлар тайёрлаш масаласини кўтариб чиқмоқдамиз.

Бошланғич ва юқори синфлар учун қўлланилиб келинаётган «Ўзбекистон ССР тарихи» дарслигини варақлаб чиқсангиз, ҳайратда қоласиз, чунки на ташқи кўриниши, на суратлари сизни қониқтира олади. Нега шундай? Нега биз ўзимизнинг тарихимизга шундай лоқайд муносабатда бўламиз? Албатта нашр этувчилар: «Бизнинг полиграфик базамиз эскириб қолган, яхши сифатли қоғоз етишмайди ва ҳоказо» — деб жавоб беришлари мумкин. Ваҳоланки, қанча сифатли қоғозда ва суратлари тиниқ ва рангли бўлиб чоп этилган китоблар магазинлар пештахталарида ўқилмасдан чанг босиб ётибди.

Кейинги вақтларда «Ёш гвардия» нашриётида болалар учун тайёрланган китобчалар шаклан ва мазмунан ўзгарди: қўлга олганингизда кўзингиз қувониб кетади. Аммо бу китобчаларнинг кўпчилиги ҳикоялар, эртаклар, шеърлар ва қўшиқлардир. Тарихга оид китоблар эса бармоқ билан санарли.

Мен оқшомхонларнинг эътиборини бир нарсага жалб этмоқчиман. Хорижий мамлакатларда болаларга тарихга оид китобчалар нашр этиб, катта аҳамият беришади. Сиз суратда кўриб турган китоблар араб давлатларининг орасида полиграфик жиҳатидан энг машҳур бўлмиш Ливанда «Дар аль-илм лил-малаин» («Илм миллионлар учун») нашриётида чоп этилган. Ушбу китоблар «Аннажиҳуна» («Муваффақиятга эришганлар») деб аталган туркумда чиқади. Унда оламга танилган олимлар, ёзувчилар, шоирлар, рассомлар, саёҳатчилар, композиторлар ва бошқа касб эгалари ҳаёти тасвирланган. Бу туркумда йигирмата ҳар хил миллатларнинг вакиллари бўлмиш ғарбда ва шарқда машҳур тарихий шахслар, ўз даврининг қаҳрамонлари — Холид ибн Валид, Наполеон Бонапарт, Бетховен, Ториқ ибн Зиёд, Ҳаннибал, Колумб, Абдураҳмон Ад-Дозил, Салоҳиддин Ал-Аюби, Эдисон, Ганди, Шекспир, Аль-Мутанабби, Искандар Макдуний, Пастер, Ибн Баттута, Хелен Келлер, Леонардо да Винчи ва бошқаларнинг ҳаёти акс эттирилган.

Ўзининг жуда қадимий бой тарихи ва маданиятига эга бўлган Ўрта Осиё халқлари, жумладан, ўзбек халқининг оламга танилган тарихий шахслари йўқми? Бор, албатта! Лекин нега улар тарихда қолдириб кетган ўлмас изларини фақат жамиятшунос-мутахассислар билиши керак? Шундай экан, республикамизда мактаб ёшидаги болалар учун тарихий шахслар ёки тарихий воқеаларга бағишлаб китобчалар туркумини тайёрлашга кечикмай уринсак, ўсиб келаётган авлодимизнинг юракларига Ватан туйғусини қуйишда қилган табаррук ишимиз бўлар эди. Ахир, тарих асосида халқ хотираси бор. Халқнинг ўтмишига бўлган муносабати унинг келажагини белгилайди. Айтиб ўтилган туркумнинг номини «Тарихда из қолдирганлар» деб аталса мақсадга мувофиқ бўлар деб ўйлайман. Бунда буюк алломаларимиз, мутафаккирларимиз, шоирларимиз, маърифатпарварларимиз бўлмиш Ибн Сино, ал-Хоразмий, Беруний, Мирзо Улуғбек, Форобий, Бобур, Ҳамза, Абдулла Авлоний, Абдулла Қодирий кабиларнинг ҳаёти ва ижодини тасвирлаб, уларнинг ўз олдиларига қўйилган мақсадларига қандай ва қайси йўллар билан эришишганларини ёритиб берсак ёшларимиз бундан ўзларига кўп фойда олар эдилар. Бундай китобчаларни ёзиб тайёрлаб беришда ўрта ва олий ўқув юртларининг тарих фани бўйича ташаббускор ўқитувчилари ҳамда Ўзбекистон Фанлар академияси тарих институтининг илмий ходимлари ўз ҳиссаларини қўшишлари мумкин. Нашр этишда эса «Ёш гвардия», «Ўқитувчи» ёки «Юлдузча» нашриётлари ёрдам беришлари мумкин.

Саидакбар АЪЗАМХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тарих институтининг илмий ходими, тарих фанлари номзоди.

СУРАТЛАРДА: Ливияда чоп этилган китоблар.

Х. Мирзакаримов сурати.

Ҳар тўғридс

ОҚ МАЙМУН

Оқ жунли маймунлар ҳам бўладими? Олимларнинг маълумотига қараганда, қадимги замонларда оқ жунли маймунлар жуда кўп бўлган экан. Ҳозирги пайтга келиб бу жонзотдан атиги биттасигина намунага сақланиб қолибди. Снежок лақабли оқ маймун ҳозир Мадриддаги ҳайвонот боғида яшайди. Снежок ҳозир беш ёшга тўлган, у эркак маймундир.

Мутахассислар бу ноёб маймун зотини сақлаб қолиш, жуфти топилса кўпайтириш йўлларини қидиришаяпти.

ОЁҚ КИЙИМЛИ ОТЛАР

Даниядаги «Слипнер» деган спорт буюмлари фирмаси отларга махсус туфли чиқара бошлади. Анъанавий тақа ўрнига от туёғига бириктириладиган бундай оёқ кийими занглаамайдиган пўлатдан, таг қисми эса тезкор космик асримизга хос пластмасса материалларидан тайёрланади. Фирманинг маълумотича, бундай пойабзал кийиб олган от оёғи камроқ толиб, чарчамас эмиш.

ТУЯЧИЛИК ФЕРМАЛАРИ

Қадимги замонда Челябинск областидан юк ортилган туялар карвони кўплаб ўтиб тургани учун Челябинск шаҳри гербида туя тасвири бор эди. Яқин-яқингача аҳоли туяларни кинофильмларда, кўчма цирк ёки ҳайвонот боғидагина кўриши мумкин эди. Энди областнинг Карталинск районидаги «Полтава» ва «Южностепск» совхозларида туячилик фермалари — ташкил этилган. Туя сути — шифобахш қимиз болалар боғчалари ва болалар профилакторийларига етказиб берилмоқда.

«Матбуот» ишлаб чиқариш бирлашмасида ўнлаб сулолалар меҳнат қилишади. Программачи Фарида Иброҳимова ана шундай сулола вакилларидан. У коллективдагиларнинг ҳурмат-эътиборини қозонган ёшлардан. Фариданинг отаси Файзулла ака ҳам умрини мана шу корхонага бахшида этаётганлардан.

СУРАТДА: Ф. Иброҳимова.

Р. Шарипов сурати.

«Ўзбекистонимизнинг сўлим оромгоҳлари».

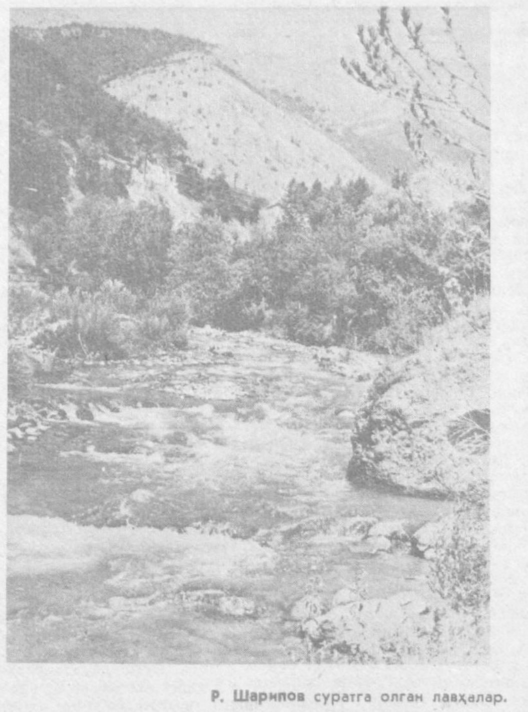

Р. Шарипов суратга олган лавҳалар.

Тўтининг ҳайрати

Ҳақиқат сингари эртак

Тўти ҳикоя қилибди:

— Маълумки, биз Тўтилар ўрмонда яшаймиз. Узоқ яшаш соҳасида бизга Тошбақаларгина тенглаша олади. Ахир, улар ҳам тўрт юз йилдан ортиқ умр кўрадилар-да. Шунча умрни бекор ўтказиб бўладими? Тошбақаларнинг қандай иш билан машғул эканликларидан хабарим йўқ-ку, лекин мен бошқа Тўтилар каби шу узоқ умрдан маъно чиқаришга, ҳаётни, дунё сирларини ўрганишга интиламан.

Биз, Тўтилар овозларга тақлид қилиб қичқиришни ҳам ёқтирамиз. Масалан, яқинимизда тўхтаб гаплашаётган сайёҳ ёки ўтинчилар овозига, арралаш ёки хахолаб кулишларга, бошқа қуш ва ҳайвонлар овозига тақлид қилиб қичқирамиз. Ўрмон овозимиздан силкиниб, тобора тебраниб туради. Бу машғулотимиз ёш болаларни атроф-муҳитга тақлид қилишлари каби бир ҳодисами ёки бу тақлидчилигимизга ўзимиз бошқача бир маъно берармидик, аниғини айта олмайман. Ҳар қалай бу ишимиз бизни тил ўрганишга бўлган қизиқишимиздан далолат берар, деган фикрдаман. Лекин бу ўрганган сўзларимиз барчаси ҳам бошқалар қулоғига ёқа бермас экан, буни кейинроқ билдим.

Кунлардан бир куни бир овчи мени тўрига илинтириб олиб, суқланиб қарай бошлади: «Балки патларимни юлиб қизига жиға қилиб бермоқчидир», деб ўйлаб ваҳима билан қичқирдим, талпиндим: «Бўшат... тегма менга!...мен...ё-ёшман!». «Ҳе буни сотиб пул ишлашим керак, тиллари бурро экан», деб сўзлаб овчи мени қушлар сотиладиган бозорга олиб борди.

Эҳе, у ерда менга ўхшаган ёки бошқа тусдаги турли-туман қушлар, қушчалар кўп, уларни қафаслари билан ҳам сотишар экан, мени бир хоним сотиб олиб уйига олиб кетди. Унинг икки жажжи қизчаси, эри бор экан. Улар қизиқиб мендан савол сўрай бошладилар: «Ҳа, тўти, аҳволинг қалай?». Мен маъносини тушунмасам-да, ёдлаб олган сўзларимдан бири билан жавоб қайтардим: «Ўтавер, мен билан ишинг бўлмасин!». Гапимга ажабланишди. «Тарбиясиз, қўрс тўти эканми?» — дедилар хоним ва қўшиб қўйдилар: «Зарари йўқ, бизда тарбияга ўрганади». Чиндан ҳам «тарбия»га ўргана бошладим. Хоним баъзан эри билан уришиб қолиб, мендан ва болаларидан уялмай қичқириб сўкинар, соч юлишар, бизга «одоб»дан дарс беришарди.

Шунақа вақтларда улар оғизларидан чиққан сўзларни болалар ҳам, мен ҳам яхшилаб ўрганиб олиб, ўзаро қичқира бошладик: «Йўқол!», «Кет!», «Афтингни кўрмайин!..» ва ҳоказо. Ҳатто уйга меҳмонлар келганда ҳам мен болалар қатори уларни «илиқ» кутиб олардим: «Йўқолларинг! Кетинг! Кет! Ҳу, афтингга чечак...». Уй эгалари қизаришар, бўзаришар, меҳмонлардан кечирим сўрашарди.

— Болаларим бу гапларни Тўтидан ўрганишибди, бу Тўтидан қутилмасам бўлмайди, жуда одобсиз Тўти экан!

Тавба, уларнинг ўз сўзларини қайтариб айтсам, мен гуноҳкорманми? Хоним мени олиб бориб оғзи шалоқ бир шофёрга мақтаб сотдилар. Шофёр акамдан ҳам бошқалар эшитса ранглари ўчадиган «кучли» сўзларни ўргандим. Чунончи: «Чапга ишла!», «Арра қиламиз», «Овозингни ўчир, биров эшитмасин». Шу сўзларни баралла қичқира бошлаган эдим, шофёр безовталаниб қолди. «Мени шарманда қилади-ку бу баччағар!» деб қўрқиб, мени элтиб бир чайқовчи хотинга «мақтаб» сотди. Мен ўзимча: «Ўғирлама, ўғирлама! Ҳутт... ушла, ушла! Қочирма! Тўхта!» —деб бақиришимни биламан, чайқовчи хотин қўрқиб ўтакаси ёрила ёзди: «Тўти бўлмай ўл, сени сўйиб шўрвага босмасамми?!», деб қўлига пичоқ олди!

«Дод, дод! Ўлдирма мени, эндигина икки юз ёшга тўлган бўлсаму, менинг ёш умримни хазон қиласанми, инсофсиз!» деб чинқирдиму, бор кучим билан уриниб думимни унинг қўлида қолдириб қочдим. Аранг учиб яна аввалги ўрмонимга келдим... Эркин нафас олдим. Бу ерда йўлбарс овозига тақлид қилиб ҳар қанча бақирсам-да, йўлбарснинг мен билан иши йўқ. Хотиржам яшасам бўлади. А, лаббай?

Тўтиқуш номидан:
Турғунбой ҒОИПОВ

Муҳаррир Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги
Ўзбекистон ССР Махсус ва монтаж қурилиш министрлиги базасидаги

14-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989-1990 ўқув йили учун

қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Слесарь-сантехник, газ пайвандчи, электр-газ пайвандчи, вентиляция ва ҳавони тозалаш системалари монтажи бўйича слесарь-вентиляцончи, кенг ихтисосли станокчи, технологик қурилмалар монтажи бўйича слесарь-монтажчи, автомобиллар ремонти бўйича слесарлар, электр-газ пайвандчи, «В» ва «С» категорияли автомобиль ҳайдовчилари.

Ўқиш муддати — 1 ва 3 йил.

Ўқишга 8—10 синф ҳажмида маълумотли, Тошкент шаҳрида ва шаҳар территорияси атрофида яшовчи йигит-қизлар қабул қилинади.

3 йил муддат билан ўқиётган ўқувчилар таълим даврида 4 маҳал бепул иссиқ овқат, иш кийими, кундалик ва кўчалик кийим-бош билан таъминланадилар. Билим юртини тамомлаган ўқувчиларга касб эгаллаганлиги ва ўрта маълумот олганлиги ҳақида диплом берилади.

10-синф маълумотига эга бўлган ўқувчиларга ойига 30—76 сўмгача стипендия тўланади. Билим юртини тамомлаганларга касб эгаллаганлиги ҳақида диплом берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ҳамма ўқувчиларга иш ҳақининг 50 фоизи тўланади.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Билим юртини аъло баҳоларга тамомлаганлар олий ва ўрта махсус билим юртларига имтиёзли шартлар билан қабул қилинадилар.

Билим юртини битирган ўқувчиларга Ўзбекистон ССР Махсус монтаж-қурилиш министрлиги бўлинмаларига йўлланма берилади.

Билим юртида бадиий ҳаваскорлик, техника ижоди ва спорт секциялари ишлаб турибди. Билим юрти касблар ва умумтаълим предметлари таълими бўйича яхши ўқув-материал базасига эга.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида гувоҳнома ёки аттестат, медицина справкаси, турар жойидан справка, 6 дона фотосурат (3х4 см.).

Билим юрти адреси: 700073, Тошкент шаҳри, Ҳамза райони, Оқдарё кўчаси, 122-уй (12, 52, 68, 111, 183-автобуслар, 5, 26-трамвайларнинг «Ёғ-мой комбинати» бекати. 15, 26, 161-автобусларнинг «Жамила» магазини» бекати). Телефон — 91-33-94.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги

ТОШКЕНТ ЭКСКАВАТОР ЗАВОДИ БАЗАСИДАГИ

17-ТОШКЕНТ ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Кенг профилдаги станокчи, рақамли программа билан бошқариладиган станокларнинг оператори, ярим автомат ва автомат машиналарида иш бажарувчи электр-газ пайвандчилар (пайвандлаш ишлари назоратчилари), **электр кўприк кранларининг кранчиси, механика-йиғув ишлари слесари, дурадгор** (қурувчи), **автослесарь** (8-синф базасида);

универсал токарь, электр-газ пайвандчи, ремонтчи-слесарь, механика йиғув ишлари слесари (10 синф базасисида).

Билим юртида группалар спорт билан шуғулланиш назарда тутилган ҳолда комплектланади.

Ўқишга киришда разрядли спортчилар алоҳида имтиёздан фойдаланадилар.

Билим юртига қабул қилинган ўқувчилар бепул овқат, спорт формаси ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Ўқиш муддати 10 синф ҳажмида маълумотлилар учун —10 ой, 8 синф ҳажмида маълумотлилар учун — 3 йил. Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларга ишлаб топилган меҳнат ҳақининг 50 проценти тўланади.

Билим юртини муваффақиятли тамомлаган ўқувчилар (битириб чиқувчиларнинг 10 проценти)политехника институти, ҳарбий ўқув юртларида, авиация техникумида ўқишни давом эттиришлари мумкин. Ўқиш аълочилари (автоҳаваскорлар тўгарагида иштирок этганлар) билим юртини тамомлагач касб ўрганиб чиқиш билан бирга қўлларига «С» категориядаги ҳайдовчи гувоҳномасини олишлари мумкин.

Билим юрти замонавий техника ускуналари билан жиҳозланган хоналарга эга. Музика ва қўшиқ ихлосмандлари бадиий ҳаваскорлик тўгаракларида машғул бўлишлари мумкин.

Билим юртида стадион-спорт зали мавжуд, спортнинг барча турлари бўйича секциялар ишлаб турибди.

Билим юртига кириб ўқишни хоҳлаганлар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этишади: ариза, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, маълумот ҳақидаги ҳужжат, яшаш жойидан ва ота-онасининг ишхонасидан справкалар, медицина справкаси, 6 дона фотосурат (4х5 ёки 5х5 см), ўқиш жойидан характеристика.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Куйбишев райони, Содиқов кўчаси, 6-уй (4, 5-троллейбусларнинг «Экскаватор заводи» бекати). Телефонлар: 68-68-74, 68-67-09, 68-67-08.

Реклама ва эълонлар

ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИНИНГ

КУНДУЗГИ ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИ

(«Олий ўқув юртига кириш ва касбга йўналтириш бўлими»)

1989—1990 ўқув йили учун

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов бўлимига ўрта маълумотли, халқ хўжалигининг барча тармоқларида ишловчи 34 ёшгача бўлган илғор ишчилар, шунингдек, СССР Қуролли кучлари сафида хизматини 1988 йилнинг ноябрь-декабрь, 1989 йилнинг май-ноябрь ойларида ўтаб бўлганлар, КПСС МК ва СССР Министрлар Советининг 1983 йил 17 январь қарори билан жорий этилган «Имтиёз ҳуқуқи ҳақидаги гувоҳнома» ва СССР Министрлар Советининг 1981 йил февраль 209-сонли қарори билан жорий этилган «Инвалиднинг имтиёз ҳуқуқи ҳақидаги гувоҳнома» эгалари хизмат муддати ва запасга қачон бўшатилганидан қатъий назар қабул қилинадилар.

Тайёрлов бўлимига кирувчи ёшлар камида икки йил узлуксиз меҳнат қилган бўлишлари керак. Колхозчилар ҳам календарь йил учун белгиланган минимум иш кунига эга бўлишлари лозим. Йўлланма меҳнат коллективлари ва ҳарбий қисмлар шахсий состави мажлиси қарори асосида партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари тавсияси билан корхона, ташкилот раҳбарлари, шунингдек, ҳарбий қисмлар қўмондонлиги томонидан юборилади.

Тайёрлов бўлими тингловчиларни институтнинг барча факультетларида (архитектура факультетидан ташқари) ўқишни давом эттириш учун қабул қилади.

Тайёрлов бўлимига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: ариза, тайёрлов бўлимига йўлланма, ўрта маълумот тўғрисида ҳужжат (асл нусхаси), меҳнат дафтарчасидан кўчирма, характеристика, 3х4 см. катталикдаги 8 дона фотосурат, медицина справкаси (086/У форма), паспорт ва ҳарбий мажбурият тўғрисидаги ҳужжат шахсан кўрсатилади. Ишчи ва колхозчилардан аризалар **1 октябрдан 25 ноябргача,** ҳарбий хизматчилардан эса **31 декабргача қабул қилинади.**

Тайёрлов бўлимига кирувчиларга суҳбат олдидан математика ва физика бўйича консультация ва обзор лекциялар (химия ихтисослари учун химия ва физика бўйича) ўтказилади.

Суҳбат 25 ноябрдан бошланади.

Қабул математика ва физикадан ўтказилган суҳбат натижаси, химия-технология факультети учун эса химия ва физикадан ўтказилган суҳбат натижаси бўйича бўлади.

МАШҒУЛОТЛАР 1 ДЕКАБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқиш муддати — 8 ой.

Бошқа шаҳардан келиб, ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ўқиётган тингловчилар ётоқхона билан таъминланади.

Тайёрлов бўлимини муваффақиятли тугатганлар Тошкент политехника институти кундузги бўлимининг 1-курсига кириш имтиҳонларисиз қабул қилинадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Шайхонтоҳур кўчаси, 10-уй, 18, 23-хоналар, қабул комиссияси.

Транспорт: 7, 8, 11, 16-трамвайлар; 8, 18, 20-троллейбуслар; 28, 91-автобусларнинг «Санъат саройи», «Шайхонтоҳур» бекатлари.

Чирчиқ шаҳрида яшовчилар Тошкент политехника институтининг тайёрлов бўлимига киришни истасалар, институтнинг шу шаҳардаги филиалига мурожаат қилишлари мумкин.

РЕКЛАМА ИШИ МУТАХАССИСЛАРИНИ ТАКЛИФ ЭТАМИЗ

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмаси, Бутуниттифоқ «Билим» жамияти, Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти, Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси

21—22 сентябрь кунлари
Тошкентда

«РЕКЛАМАНИНГ СОЦИАЛ-ИҚТИСОДИЙ РОЛИ ВА УНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎЛЛАРИ»

МАВЗУИДА
ПУЛЛИК СЕМИНАР ЎТКАЗАДИ.

Унинг ишида мамлакатимизнинг етакчи реклама мутахассислари иштирок этадилар.

Семинарга саноат, савдо, маиший хизмат, кооператив корхоналар, оммавий ахборот воситаларининг мутахассислари, шунингдек фан ва маданият ходимлари таклиф этиладилар.

Бир тингловчини ўқитиш ҳақи — 100 сўм.

Бошқа шаҳарликлар меҳмонхона билан таъминланадилар.

Агар рози бўлсангиз, ўқишга юбориладиган ходимлар сонини аниқлаб, уларнинг фамилияси, исми, отасининг исми, эгаллаб турган лавозими ҳақидаги маълумотларни бизга юборишингизни ва «Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмаси Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонасининг ҳисоб-китоб счётига юқорида кўрсатилган пул маблағини ўтказишингизни сўраймиз. Ҳисоб-китоб счётининг Тошкент шаҳар уй-жой социал банки Киров район бўлимидаги номери 000440502. Банк коди 734321 («Семинар» белгиси билан).

Семинар Ўзбекистон кўчаси, 98-уйда жойлашган Кино уйида ўтказилади.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 45-37-24, 45-37-26. Бизнинг адрес: 700027, Тошкент шаҳри, Большевик кўчаси, 6 «а» уй.

«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

ҒАРОВ, ҚАМИШ ВА ПАЛЬМА ЯПРОҒИДАН

тайёрланган бундай енгил, чиройли, кундалик рўзғор буюмлари, дастурхон безаш анжомларини Вьетнам ва Кореядаги халқ усталари ясашган.

Ёрқин гуллар ва қушлар тасвири туширилган рангдор қамиш панно уйни безаш билан бирга замонавий интерьерга ўзига хос, шарқона экзотик руҳ бағишлайди.

Ғаровдан ясалган нафис сухаридонлар уй бекаларига манзур бўлади. Пальма ва маккажўхори япроқларидан ясалган сумкалар эса ёш мода мухлисларининг енгил ёзлик либосларига монанд ажойиб қўшимча бўла олади.

Ғаров, қамиш ва пальма япроғидан ясалган буюмларни «Олмос» улгуржи-чакана савдо бирлашмаси магазинларидан харид қилишингиз мумкин.

«Олмос» республика улгуржи-чакана савдо бирлашмаси

СИЗНИНГ ФИКРИНГИЗ — МУҲИМ!

ЭЪТИБОРИНГИЗГА ҲАВОЛА ЭТИЛАЁТГАН АНКЕТА САВОЛЛАРИГА ЖАВОБ БЕРИШ БИЛАН СИЗ ТОШКЕНТДАГИ «ҚИЗИЛ ТОНГ» ТИКУВЧИЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИДА ЧИҚАРИЛАЁТГАН ПАЛЬТО МОДЕЛЛАРИ ХУСУСИДАГИ ЎЗ ТАКЛИФ ВА МУЛОҲАЗАЛАРИНГИЗНИ БАЁН ҚИЛГАН БЎЛАСИЗ.

1. «Заря» фирмали магазини борлигидан хабардормисиз? ҳа, йўқ,

танишларимнинг сўзидан, реклама

эълонларидан

(заруриннинг тагига чизилсин)

2. Сиз «Қизил тонг» бирлашмасида тайёрланган пальтони киясизми?

3. Сизнинг моделлар тўғрисидаги фикрингиз

4. Пальтобоп матоларнинг ранги ва фактураси Сизга манзурми?

5. Размер-рост шкаласига доир эътирозларингиз

6. Сизнинг таклифларингиз

7. Сизнинг ёшингиз, яшаш

жойингиз

12 АВГУСТ СОАТ 11 ДА

МАГАЗИНДА МОДЕЛЛАРНИНГ ЙЎНАЛТИРУВЧИ КОЛЛЕКЦИЯСИ НАМОЙИШ ЭТИЛАДИ ВА ХАРИДОРЛАР КОНФЕРЕНЦИЯСИ ЎТКАЗИЛАДИ!

Сиз бу ерда модельер-рассомлар, конструкторлар, технологлар билан учрашасиз. Харидорлардан анкета саволларига жавоб олинади.

Мабодо шу куни магазинга бора олмай қолсангиз, ушбу газетадаги анкетани қирқиб олинг ва ундаги саволларга жавоб ёзилган ҳолда қуйидаги адресга жўнатинг: Тошкент шаҳри, Космонавтлар проспекти, 41 «а» уй (метронинг «Ойбек» станцияси).

«Заря» фирмали магазини.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

Реклама ва эълонлар

ЧИЛОНЗОРЛИКЛАР, СИЗЛАР УЧУН!

Чилонзор район озиқ-овқат маҳсулотлари савдоси идорасининг барча магазинлари чанқовбосди ичимликлар эвазига

ШИША ИДИШЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЧИЛОНЗОР РАЙОНИ ТЕРРИТОРИЯСИДАГИ ҲАММА ШИША ИДИШЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛИШ ПУНКТЛАРИ БАРЧА ТУРДАГИ ШИША ИДИШЛАРНИ ЧЕКЛАНМАГАН МИҚДОРДА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

Чилонзор район озиқ-овқат маҳсулотлари савдоси идораси.

СЕРГЕЛИ РАЙОНИ АҲОЛИСИ ДИҚҚАТИГА!

Шиша идишлар йиғилиб қолди...

Шунда Сиз қуйидаги магазинларга қўнғироқ қилсангиз, уйдан чиқмай туриб, бундай идишларни топшира оласиз:

1-магазин — «Йўлдош» массиви, Марказ-3, 1-уй — телефон 58-54-44 ёки

27-магазин — («Сергели» универсами) — **«2-Сергели» массиви, телефонлар: 58-05-95, 58-42-15.**

Соат 8 дан 20 гача қўнғироқ қилинг.

СЕРГЕЛИ РАЙОН ОЗИҚ-ОВҚАТ САВДОСИ ИДОРАСИ

«СОЮЗРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИ КЛИНИКАСИНИНГ

1-МЕДИЦИНА БИЛИМ ЮРТИ

1989-90 ўқув йили учун

КУНДУЗГИ БЎЛИМГА

«Ҳамширалик иши» ихтисоси бўйича («медицина ҳамшираси» мутахассиси малакаси бериш билан) **10-синф базасида ҳужжатлар қабул қилишни 1989 йил 15 АВГУСТГАЧА ДАВОМ ЭТТИРАДИ.**

Адрес: 700109, Тошкент шаҳри, Медиклар шаҳарчаси, 6-ётоқхона.

Транспорт: 10, 28, 34, 82, 100-автобуслар; 15, 16-трамвайларнинг «Медиклар шаҳарчаси» бекати.

Ўзбекистон ССР Госстройи ҳузуридаги Архитектура давлат комитетининг

«УЗНИИПГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВА» ИНСТИТУТИ

конкурс асосида

ИНСТИТУТ ДИРЕКТОРИ ЛАВОЗИМИГА

САИЛОВ ЎТКАЗАДИ

Конкурсда архитектура-қурилиш лойиҳа ва илмий-тадқиқот институтларида раҳбарлик лавозимларида ишлаган тажрибали кишилар қатнаша оладилар.

Аризаларни бериш муддати — 13 августгача.

Ҳужжатлар (ариза, кадрларни ҳисобга олиш шахсий варақаси) қуйидаги адресга жўнатилсин: 700011, ГСП Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 18-уй. Справкалар учун телефон — 41-19-30.

Бутуниттифоқ «Трансэнергомонтаж» трестининг

757-ЭНЕРГОМОНТАЖ ПОЕЗДИ

Янги, шатанли «ЗИЛ-131 НВ» автомобиларини (2 дона) «КС-2561» автокрани, «БМ-302» бурғулаш-кран машиналари, «ПАЗ-672» автобуси, «РАФ-2203» микроавтобусига

АЛМАШТИРАДИ

Мурожаат учун адрес: 700209, Тошкент шаҳри, 3-Сергели массиви Анна Ахматова кўчаси, 20-уй, Телефонлар — 58-52-37, 58-54-29.

Тошкент шаҳар санитария, эпидемиология станцияси ва Тошкент шаҳар дезинфекция станцияси коллективлари шаҳар дезинфекция станциясининг бўлим бошлиғи **Шавкат Ғуломович ҚАЮМОВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон Маданият ёдгорликларини таъмирлаш институти коллективи меъмор А. Яхёевга онаси **Роҳат ЯХЕЕВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ленинград» меҳмонхонаси коллективи Коммунал корхоналар ишлаб чиқариш бошқармаси бош бухгалтерининг ўринбосари К. Худойбердиевага отаси **Исмоил ХУДОЙБЕРДИЕВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона—32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши—32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги —32-54-19; ижтимоий масала — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32-54.15; «Ташкентская неделя» рекламалар идораси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбадан ташқари, ҳар куни чиқади.